

GLASILO PODJETJA »HMEZAD« ŽALEC – LETO XXIX. – CENA 3 DIN – ŠTEVILKA 6

Delovni ljudje, mladina in pionirji občine Žalec
množično proslavljali

Osrednja prireditev v Grižah

PROSLAVLJALI SMO 50-LETNICO OSVOBODITVE, 40-LETNICO ORGANIZIRANEGA REVOLUCIONARNEGA DELAVSKEGA GIBANJA IN 25-LETNICO DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA V OBČINI. GOVORILA STA PREDSEDNIK IZVRŠNEGA SVETA SKUPSCINE OBČINE ŽALEC JOŽE JAN IN PREDSEDNIK OBČINSKEGA ZDRUŽENJA NOV IN STAR AKTIVIST RUDI CILENSEK-URANKAR.

Svečanosti v počastitev tako pomembnih obletnic so se začele v občini Žalec že 11. maja z revijo pevskih zborov na Vranskem. Sledila je akademija na žalskem stadionu, odprta je bila slikarska razstava Doreta Klemenšiča v Savinovem razstavnem salonu, razna športna tekmovanja, pohodi, od katerih je bil najmasovnejši pohod po poteh savinjskih borcev, razni turnirji, odprta zanimiva razstava NOB II. grupe odredov v dvorani »Hmezad«, ki je bila zelo dobro obiskana.

Sam dan osrednje proslave se je prebudil čemer in pust. Iz nizkih oblakov je padalo kot za stavo in nič ni prenehalo. Kljub temu so se množice občanov, gasilcev, pionirjev in gostov zgrinjale v Grižah. Vsem je bilo jasno, da v Limberku ne bo nič. Zaskrbljeni in iznajdljivi organizatorji so pripravili proslavo v dvorani, ki pa nikakor ni mogla sprejeti vseh proslavlajočih. Teritorialne enote so uprizorile improviziran napad na kraj, godbi na pihala pa sta igrali partizanske koračnice.

Jože Jan in Rudi Cilenšek sta v svojih govorih poudarila pomembnost praznovanja za vse nas od najstarejših do najmlajših, saj je 40-letno revolucionarno delo rodilo najlepši sad, na katerega smo ponosni – 50-letno svobodo. Pred 25. leti je delavski razred sprejel ključne tovarne in uvedel samoupravljanje. Bogati sadovi le-tega se nam očitno kažejo na vsakem koraku.

TOVARIS JOŽE JAN JE V GOVORU MED DRUGIM DEJAL:

Tovarišice in tovariši!

Spodnja Savinjska dolina zavzema v naši preteklosti eno najvidnejših mest v boju za narodnostne pravice Slovencev. Že v dobi, ko si je nemški imperializem preko slovenskega ozemlja gradil most k Jadranu, so predeli naše doline ostali trdni in so vzdržali vso težo tujega pritiska. Odločnost in življenjska moč ljudstva je rastla okrepljena s kulturno dejavnostjo protestantske dobe, skozi stoletja od kmečkih uporov proti fevdalnemu tlačiteljem, preko narodnega prebujanja in borb za narodno in politično enakopravnost, do revolucionarnih podvigov, ki so priborili oblast delavskemu ljudstvu. Gospodarsko močna in narodno zavedna dolina je proti nemškemu gospodarskemu in političnemu navalu nastopila z odporom.

Ko govorimo o razvoju delavskega gibanja tudi ne moremo mimo pomembne ugotovitve, da je bila izredno močna povezava z zasavskimi revirji, ki se je navzven v posameznih manifestacijah in revolucionarnih akcijah izredno močno odražala, posebno pa ob prvomajskih srečanjih delavcev na Mrzlici.

Partijska organizacija je odigravala v boju za demokratične pravice in boljše življenjske pogoje delovnega človeka veliko vlogo. To je dosegla preko aktivnosti ilegalnih partijskih organi-

zacij po Savinjski dolini sprva v industrijskih centrih, nato pa tudi na vasi s širjenjem in izdajanjem naprednega tiska, posebno pa z aktivno vlogo povsod tam, kjer se je bil močan boj za pravice delovnega človeka. Ob tem ne moremo mimo aktivne revolucionarne vloge posameznih komunistov kot Slavka Slandra, Albina Vipotnika, Lojzeta Hoch-

krauta in drugih. Prav tako ne moremo tudi mimo prvih članov KP v partijskih celicah v Preboldu, kjer je bila organizacija ustanovljena že leta 1932, v kateri so v samem začetku bili: Rudi Hribar, Franci Hribar, Filip Jurhar, Jože Turk, Vili Slander, Anton Čobal, Viktor Lenko, Anton Kotnik, Andrej Stergar in (Nadaljevanje na 2. strani)

Ugodne vremenske razmere in dobra agrotehnika v maju sta omogočili hmelju bujno rast

14. junija 40-letnica zleta Svobod v Celju

delo SAMOUPRAVNIH organov

Skupni odbor za medsebojna razmerja je sprejel naslednje važnejše sklepe:

1. Potrdi vrstni red prosilcev za stanovanja, katerega je izdelala komisija za družbeni standard na podlagi predlogov iz javne razprave. Predlagani vrst-

ni red je bil že objavljen po TOZD, na katerega so lahko dali svoje pripombe.

2. Na predlog komisije za pravo predlogov za sistemizacijo in oceno delovnih mest je zbor sklenil, da sistemizira naslednja delovna mesta:

TOZD	Šifra DM	Naziv DM	Kateg. DM	Zahteva AI	Zaht. del. izkuš. let	Poskus. delo	Ocena
KŽ	555	vodja tehnološ. odd.	V1	VSI	5	—	4,29
KR	71	načrtov. analitik	S2	VISI	4	3	3,50
KŠ	519	vodja PE lastna proiz.	V3	VISI	3	3	3,20
KŠ	878	vodja betonarne	V3	SSI	3	2	3,09
SS	78	ref. za OD in prisp.	S	SSI	3	2	2,65

Istočasno je sklenil, da ocenijo oziroma precenijo naslednja delovna mesta:

Šifra DM	Naziv DM	Zaht. AI	Kateg. DM	Ocena DM dosed.	Ocena DM nova	TOZD
19	Vodja prav. odd.	VSI	V1	4,29	4,38	SS
77	vodja HiP	VISI	V1	3,49	3,80	SS
514	vodja plantaže	VISI	V3	3,00	3,20	KŠ
804	pomoč. v. kuhinje	KV	V4	—	2,45	GS
429	tehnični risar	KV	I3	2,15	2,50	SS
56	pomož. admin. del.	PK	I2	1,55	1,60	SS
60	čistilka	NK	I2	1,55	1,40	KŽ, ME, ML, GR, KO, SS

3. Odboru je bil predlagan predlog načrta skupnega sklada skupne porabe za leto 1975. Po razpravi je odbor potrdil načrt skupnega sklada skupne porabe v skupnem znesku 1.052.000 din.

V skupni sklad skupne porabe združujejo vse TOZD, razen KR, ki za leto 1974 ni ustvarilo ostanke dohodka in Kmetijstvo Ilirska Bistrica, ki v letu 1974 še ni bilo v sestavu podjetja. Osnova za združevanje teh sredstev je čisti dobiček in pospešena amortizacija (D + PAM). Za izračun prispevka pomnoži vsako osnovo TOZD s faktorjem 2,9.

4. Odbor sklene, da konferenca OOS sprejme in določi kriterije

za dopust in regresiranje letovanj za socialno šibke in prizadevne delavce.

5. Na predlog kadrovskega oddelka je odbor sklenil naslednje:

1) Po podpisu samoupravnega sporazuma o štipendiranju z občinami izdela obračun kadrovskega dela štipendij po samoupravnih sporazumih in izplača eventualno razliko od 1. 1. 1975 dalje.

2) Na predlog komisije za skupne kadrovske zadeve poviša višino honorarja za predavateljske ure za delavce podjetja, ki jih opravljajo na predavanjih, seminarjih in tečajih, katere organizira podjetje:

Izobraževalne akcije	Predavatelj. ura (45 min.) (s pripravo)	
	stara cena	nova cena
I. Tečaji za pridobitev IKV s testi in izpiti za izvršil. delovna mesta		
— med delovnim časom	25,00	30,00
— izven delovnega časa	35,00	45,00
II. Seminarji, predavanja za dopolnilno usposabljanje strokovnih delavcev		
a) splošne teme (za skupine DM)		
— med delovnim časom	30,00	35,00
— izven delovnega časa	40,00	50,00
b) specifične teme (enkratne)		
— med delovnim časom	50,00	55,00
— izven delovnega časa	60,00	70,00
III. Tečaji, seminarji, predavanja za kooperante		
— med delovnim časom	30,00	35,00
— izven delovnega časa	40,00	50,00
IV. Honorarji mentorjem (mes.)		
— za 1 pripravnik	200,00	300,00
— za dva ali skupino	300,00	400,00

Tujim predavateljem plača honorar po predloženih računih.

Obračun za učni material za seminarje obračuna po tarifah, ki so določene za članke v Hmeljarju po predhodni oceni strokovnih delavcev (izvirnost, zbran material itd.).

6. Status izrednega študenta odobri:

— za šolanje na srednji komercialni šoli v Celju Zohar Rudiju iz TOZD Strojna;

— za šolanje na višji pravni šoli v Mariboru Drča Francu iz TOZD Kooperacija.

7. Za delegata v svet vzgojnovarstvene ustanove otroškega varstva Žalec imenuje tov. Gril Bređo iz TOZD Notranja trgovina.

Za delegata v svet Delavske univerze Celje imenuje tov. Marijo Wagnerjevo, dipl. inž. kmet. iz delovne skupnosti Skupnih služb.

Za delegate v upravni odbor počitniške skupnosti Žalec imenuje naslednje:

1. Vogrine Franc iz KŽ,
2. Sovič Edo iz KS,
3. Janežič Rudi iz KŽ,
4. Goršek Andi iz ME,
5. Goršek Zdravko iz ST in
6. Vončina-Dolinšek Danica iz GR.

8. Na prošnjo TOZD Gradbeništvo Žalec in na predlog komisije za družbeni standard odobri pokritje neporavnanih obveznosti TOZD Gradbeništvo do Hišnega sklada v znesku din (Nadaljevanje na 4. strani)

Praznovanje v Grižah

(Nadaljevanje s 1. strani)

Stanko Zaveršnik. Hkrati je bila partijska celica ustanovljena tudi v Gotovljah, v kateri so delovali: Fric Malgaj, Peter Malgaj in Maks Sušinski.

Po gladovni stavki rudarjev v Rudniku Liboje leta 1935 se je organizirala prva partijska celica, v kateri so bili Jurij Debeljak, Lovro Pačnik, Ivanka Pačnik, Rudi Cilenšek in Avgust Fišer. V letu 1936 se je formirala ilegalna partijska organizacija tudi med zabukovskimi rudarji, konec leta 1936 pa krajevni komite KP v Zabukovici, v katerem so delovali: Rudi Cilenšek, Albin Vipotnik, Pongrac Raček, Matevž Babič, Štefan Tratnik, Jože Biderman, Franc Klemen, Franc Lapajne, Vili Rebersak, Jože Pencl, Jože Strnad, Jože Letonja, Anica Vipotnik, Marija Vipotnik, Fani Raček, Fani Vipotnik, Julka Cilenšek, Fani Strnad, Anica Lapajne, Jože Sevnčnikar in Silva Cilenšek. V letih 1936 in 1940 so se partijske organizacije razširile v skoraj vse kraje po Savinjski dolini. Vsa ta imena komunistov v prvih partijskih celicah omenjam zato, ker se zavedamo, da so oni in kasneje tudi mnogi drugi doprinesli velik delež k razvoju delavskega gibanja pred vojno, kakor tudi k oboroženemu odporu v času NOB v naših krajih.

Tudi v naši Spodnji Savinjski dolini in na okoliških hribih so padale med vojno številne žrtve. Na celotnem območju občine je darovalo življenje 889 naših ljudi ali 2,8 % od celotnega števila prebivalcev. V NOB na območju naše občine je sodelovalo posredno ali neposredno 90 % vseh prebivalcev. Nas, ki danes živimo 30 let v svobodi, nas, ki že 25 let razvijamo socialistične samoupravne družbene odnose, obvezuje naša preteklost, ko razmišljamo o danes in jutri. Naša revolucionarna preteklost je močna spodbuda za naš nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj. Enotnost, bratstvo in enakost borcev, delavcev in kmetov ter njihova nesebičnost tekom revolucije nas mora ob današnjem izredno hitrem razvoju znanosti, tehnike, osebnega in družbenega standarda vedno znova in znova

opozarjati, da gradimo nov svet, naš svet brez recepta kogarkoli, da gradimo svet humanizma, svet toplih človeških odnosov, da gradimo svet enakosti in svobode, da gradimo svet, ki več ne trpi okovov fašizma, temveč svet bratstva in enotnosti vseh narodov sveta.

Ob tem, ko se zavzemamo za pravice slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji in slovenske v Italiji, toliko bolj razumemo upravičene zahteve makedonskega naroda za priznanje pravic njegove manjšine v sosednjih državah. Zavedamo se, da lahko pomenijo manjšine le mostove med narodi in državami. Zato odločno podpiramo pravični boj naših rojakov v zamejstvu za priznanje najosnovnejših nacionalnih pravic. Odločno moramo povedati, da tisti, ki danes v Avstriji zanikajo boj koroških partizanov na Koroškem in v Italiji, borbo naših borcev v Benetiji in Julijski krajini ali skušajo našo NOB prikazati drugače kot je dejansko bila, niso daleč od mračnih in skrajno reakcionarnih pozicij fašizma in nacizma za časa druge svetovne vojne.

Tovarišice in tovariši!

Pred nami je mnogo nalog. Izhajajo iz dokumentov 10. kongresa ZKJ in 7. kongresa ZKS ter iz sprejetih srednjeročnih in dolgoročnih usmeritev našega razvoja. Prepričan sem, da jih bomo z enako ali še večjo prizadevnostjo in odgovornostjo nas vseh tudi zmogli.

Naj živi bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti!

Naj živi idejni tvorec naše revolucije in socialističnega samoupravnega razvoja naše družbe — tovariš TITO!

Svečana akademija, v kateri so sodelovali združeni pevski zbori, pihalne godba iz Liboj in mladina z recitalom, je pritegnila navzoče in prikazala trdo prehojeno pot do danes, ko živimo srečni in zadovoljni v svojih domovini.

Na prireditvi so se srečali stari predvojni in partizanski tovariši. Obujali so spomine in se v družbi z mladino zabavali tja v rano jutro.

Vy

Razprave o problematiki kmetijstva v občini Žalec

Na podlagi poročila, uvodne misli in razprave o problematiki kmetijstva v občini Žalec na seji IS Skupščine občine Žalec so zbor združenega dela, zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor Skupščine občine Žalec na 11. seji 30. maja razpravljali o kritičnem stanju v našem kmetijstvu.

Odpri je celokupen kompleks blagovnega prometa in cen, zlasti kmetijskih proizvodov. Ta postavlja kmetijstvo na rob rentabilnosti. Povzroča tudi vedno hujše politične, ekonomske in socialne probleme. Zato ne smemo odlašati s konkretnimi rešitvami na področju blagovne menjave. Nemudoma jih moramo vgraditi v kompleksen sistem ekonomske politike, katera mora postaviti kmetijstvo v cono najbolj prioriteten faktorjev stabilizacije.

Izvršni svet občinske skupščine Žalec je na zadnji seji razpravljal z našimi predstavniki in strokovnjaki o problematiki v kmetijstvu. Na seji je aktivno sodeloval tudi sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo dipl. inž. kmet. Milovan Zidar.

Prepočasen pristop in stalno zaostajanje urejanja cen kmetijskih pridelkov in proizvodov ne kaže ugodnih premikov v smislu izenačevanja rentabilnosti v kmetijstvu in ostalih panogah. Kljub določenim povišanjem cen ob visoki rasti fizične produktivnosti dela dosegamo tako pri hmelju, mesu in mleku vedno večji razkorak med rastjo prodajnih cen in rastjo cen reprodukcijskega materiala. Zato celotna primarna proizvodnja dosega finančno zelo neugodne rezultate (izredno nizka rentabilnost).

Za naše kmetijstvo so značilna izredno visoka potrebna vložena sredstva na 1 ha kmetijskega zemljišča, kar na eni strani pogojuje visoke obveze do vložnih sredstev, na drugi strani pa onemogoča hitro prilagajanje tržnim razmeram v smislu prestrukturiranja proizvodnje.

Kljub temu pa je z ozirom na zelo nizko akumulativnost tako hmelja, mesa in mleka zaradi nespremenljive politike cen pripraviti analizo možnosti preusmeritve omenjene proizvodnje v rentabilnejšo in perspektivnejšo proizvodnjo.

V okviru odprtega celokupnega kompleksa blagovnega prometa in cen kmetijskih pridelkov moramo posebej opozoriti na stanje pri izvozu hmelja, katerega je ob ustaljenem in vrednostno visokem nivoju treba obravnavati prioritarno. Vsi pozitivni ukrepi na področju izvoza morajo veljati predvsem za kmetijske proizvode, saj le-ti predstavljajo osnovni faktor stabilizacije našega gospodarstva.

Slabi rezultati na področju kmetijstva povzročajo neenakopravni položaj delavcev, ki se ukvarjajo s kmetijstvom v primerjavi z delavci zaposlenimi v ostalih panogah, kar se kaže tako v nižjem osebnem standardu, kakor tudi socialni problematiki v tem delu našega gospodarstva. Naloga celotne družbe je, da položaj delavcev v kmetijstvu in ostalih panogah čim hitreje izenači.

Dosedanje parcialno reševanje problemov (zlasti cen) v našem kmetijstvu preko proračunov in regresov perspektivno ni sprejemljivo. Zato je potrebno čimprej poiskati ustrezne sistemske in solidarnostne rešitve enotno za celoten prostor SRS in SFRJ, ki morajo končno doseči enakopraven ekonomski položaj kmetijstva in ostalih panog.

V globalnih okvirih in možnostih SRS v letih 1976–1980 je kmetijstvo obdelano preveč načelno, zato zahtevamo, da se mora temu področju v omenjenem dokumentu posvetiti večja in bolj konkretna pozornost.

Srednjeročni razvojni plan SRS mora postaviti kmetijstvo med najbolj prioriteten faktorjev stabilizacije. Zato mora zelo konkretno vgraditi v naš sistem ekonomske politike takšne instrumente, ki bodo rešili odprte probleme celokupnega kompleksa blagovnega prometa in cen — zlasti kmetijskih proizvodov, ki danes ne dajejo kmetijstvu nobene perspektive.

Glede na vedno slabše rezultate uspešnosti poslovanja v našem kmetijstvu naj Zavod za produktivnost dela v okviru projekta »Možnosti intenziviranja gospodarjenja pri naših nosilcih« prouči možnosti povečanja produktivnosti dela. Tako se naj poiščejo eventualne notranje rezerve tudi znotraj našega kmetijstva.

Investicijska aktivnost kombinata Hmezad se mora uskladiti s politiko vlaganja v najrentabilnejše naložbe in razvoj tistih dejavnosti, ki dajejo najboljše poslovne rezultate. Nerentabilnost lastne in kooperacijske proizvodnje kaže na potrebo skrbne investicijske politike v cilju doseganja optimalnih učinkov kombinata kot celote.

Ustanovljena 16. TOZD notranja trgovina

TOZD NOTRANJA TRGOVINA JE FORMALNO NAJMLAJŠA TOZD V PODJETJU. USTANOVLJENA JE BILA 19. FERUARJA 1975. V APRILU SO BILE VOLITVE V SAMOUPRAVNE ORGANE IN SELE SEDAJ BO TOZD SAMOUPRAVNO ZAŽIVELA.

TOZD sestavljajo različne poslovne enote in so nekatere razkrojene po Jugoslaviji. Glavni obseg in delovanje TOZD je groistični promet blaga, cestni prevoz, reklama in propaganda. V prometu so zastopani predvsem kmetijski proizvodi, kmetijski repro-materiali, temu sledijo tudi gradbeni materiali in kmetijski stroji. TOZD si je zadala nalogo, da oskrbuje z repro in investicijskim materialom TOZD podjetja,

ki se bavijo z lastno in kooperacijsko proizvodnjo. Prav tako je tudi v programu prodaja proizvodov po posameznih predstavništvih ter prodaja proizvodov predelovalne industrije. TOZD Notranja trgovina razširja svoj program s proizvodi, ki jih kupuje za potrebe temeljnih organizacij podjetja in tudi za druge samostojne organizacije združenega dela oz. eksterne organizacije (Nadaljevanje na 4. strani)

2. seja začasnega sveta ZK združene delovne organizacije Dobrina

Obravnavane so bile pripombe na predlog poslovnika o oblikovanju, organiziranosti, nalogah in pristojnostih ter o načinu delovanja sveta ZK. Sprejeto stališče zahteva, da se pošlje predložen in dopolnjen poslovnik v potrditev osnovnim organizacijam ZK, ki morajo pooblastiti člane sveta za dokončno usklajitev in osvojitve na naslednji seji.

Predsednik kolegijskega poslovnega organa je člane sveta obvestil o programskih zasnovah in o doseženih rezultatih združene delovne organizacije. Svet ZK opozarja, da je informiranost pomanjkljiva, zato tudi v temeljnih organizacijah ne čutijo pravega sodelovanja in obstaja nevarnost prepočasnega uveljavljanja nalog, sprejetih s podpisom sporazuma.

Konstituiranje sveta ni bilo v celoti opravljeno, ker je bilo osvojeno stališče, da morajo v sestavi sekretariata vse občine, v katerih delujejo temeljne organizacije, imeti svojega predstavnika. Svet je izvolil sekretarja tov. Franca Verstovška iz naše delovne organizacije in za namestnika Vinka Pečnika iz Tehnocomercatorja. Med kandidati za sekretariat sta že člana ZK iz našega podjetja v občinah Radlje in Ilirska Bistrica.

VELIČASTNO SLAVJE

V Poljani pod zasneženim vrhom Pece je v teh dneh pred tridesetimi leti slovenska partizanska in jugoslovanska ljudska vojska bila svoje zadnje bitke za svobodo in samoodločbo slovenskega naroda, za novo Titovo Jugoslavijo, za socialistično revolucijo.

Na slavnostnem zborovanju, na zgodovinskem prizorišču zadnjega zmagovitega boja enot IV. operativne cone in 3. armade

jugoslovanske ljudske armade so se v soboto zbrali številni udeleženci zadnjih bojov in občani Poljane in okoliških krajev, kjer jim je spregovoril Mitja Ribičič.

VISOKO ODLIKOVANJE

Predsednik SFRJ Josip Broz Tito odlikoval za dolgoletno revolucionarno delo in izredne zasluge pri graditvi SFRJ z redom jugoslovanske velike zvezde Miho Marinka in Franca Leskoška-Luko.

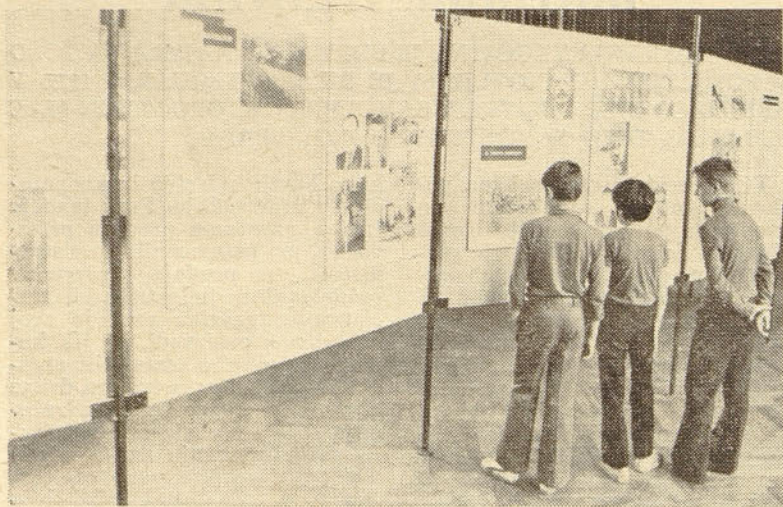
Ustanovljena 16. TOZD

(Nadaljevanje s 3. strani)

cije združenega dela. Tako je TOZD Notranja trgovina razvila svojo dejavnost v takšno širino, da predstavlja poslovanje za domače TOZD le približno 25 %, ostalo pa predstavlja eksterni promet. TOZD Notranja trgovina deluje skoraj na celem jugoslovanskem prostoru. Saj ima predstavništva v Zagrebu, Novem Sadu in Skopju. Predstavništva delujejo na teritorialnem principu in v glavnem pokrivajo vsa-ka svojo republiko. Slovenijo pa pokriva komercialni oddelek

stavništvo tehnično usposobiti za normalno delo. Nujno bo čimprej zgraditi skladišče in začeti ambulantno oskrbovati maloprodajno mrežo Zagreba in se tako pokazati kot solidno podjetje. Te investicije pa nismo v stanju izpeljati sami, temveč morajo priskočiti ostale TOZD na pomoč s finančnimi sredstvi. Vsako odlaganje je usodno oz. otežkoča masovnejše plasiranje naših proizvodov.

Predstavništvi v Novem Sadu in Skopju sta pretežno nabavni predstavništvi. Prvo za žitarice,

V dvorani doma hmeljarjev v Žalcu je bila 19. maja odprta zanimiva razstava II. grupe odredov slovenskih partizanskih čet. Ogle- dalo si jo je veliko število odraslih in otrok

(prej nabavno-prodajni oddelek). Enote so med seboj tesno povezane in so v prvi vrsti dolžne voditi podjetniško poslovno politiko. To pomeni, da so dolžne najprej prodajati proizvode TOZD podjetja oz. nabavljati za potrebe TOZD podjetja. V kolikor nimajo TOZD podjetja blaga za prodajo v zadostnih količinah, ga lahko posamezne enote prosto kupijo od eksternih dobaviteljev in ga posredujejo kupcem. To je povzročilo, da se močno širi in razvija tudi promet med posameznimi enotami oz. predstavništvami (eden kupuje, drugi prodaja). TOZD Notranja trgovina je postala tudi pomembna pri odkupu različnih proizvodov (gozdni sadeži, polži, žitarice itd.), prav zaradi razpredene komercialne mreže in lastnega transporta.

Posamezne enote imajo v TOZD Notranji trgovini različne naloge. TRANSPORT pokriva potrebe po prevozi v svoji TOZD in TOZD, ki nimajo svojih prevozov. V prostem času pa opravljajo tudi eksterne prevoze.

EKONOMSKA PROPAGANDA IN ARANŽERSTVO opravlja izključno dela za potrebe vseh TOZD podjetja.

Tudi predstavništva imajo različne naloge. Zagreb ima glavno nalogo plasirati naše proizvode. Uspešno prodira z mlečnimi proizvodi, kmetijskimi proizvodi in z mesnimi proizvodi. Z ozirom na veliko koncentracijo prebivalstva v Zagrebu, moramo pred-

drugo pa za poljedelske proizvode. Nekaj blaga pa tudi plasirata in to našega ali pa od naših poslovnih partnerjev, predvsem tistih, s katerimi imamo pogodbo o poslovnem tehničnem sodelovanju (SIP, Motvoz). V Novem Sadu bo potrebno zgraditi skladišče s sušilnico za žitarice ter se tako usposobiti za odkup in kooperacijsko proizvodnjo z žitaricami.

TOZD Notranja trgovina se trudi, da pri poslih ustvarja čim boljše, pristnejše in kvalitetne poslovne odnose. Zavedamo se, da v eksternem poslovanju predstavljamo podjetje in da s svojim kvalitetnim delovanjem ustvarjamo ugled sebi in podjetju.

TOZD Notranja trgovina si je v letu 1975 zadala zelo optimistični program in to doseči celotni dohodek v višini 280.000 din, kar je za 110 % več kot lani.

Če računamo, da bodo cene porasle za približno 28 %, potem bo fizični obseg vseeno večji za približno 80 % pri skoraj isti delovni sili. To pomeni, da smo si zadali optimističen program. Tudi ostanek dohodka smo planirali 4.050 din, ki sicer ni v ekvivalentnem porastu kot celotni dohodek. To pa zato, ker na eni strani pada razlika v ceni, na drugi strani pa rastejo stroški poslovanja.

S tem smo hoteli na kratko prikazati delovanje in naloge 60-članskega kolektiva TOZD Notranja trgovina Zalec.

Ivan Debelak

Delo samoupravnih organov

(Nadaljevanje z 2. strani)

170.035,95 iz skupnih stanovanjskih sredstev. TOZD Gradbeništvo mora ta sredstva vrniti pred zaključnim računom za 1975. leto.

Na 11. seji dne 18. 4. 1975 je skupni odbor za medsebojna razmerja obravnaval in sklepal o naslednjih zadevah:

LETOVANJA

Določil je režim in ceno letovanja v počitniškem domu v Crikvenici in najetih počitniških kapacitetah ob morju.

Hmezd razpolaga z naslednjimi kapacitetami za letovanje:

— Crikvenica	46 ležišč
— Rab-Barbat	14 ležišč
— Pag	20 ležišč
— Biograd na moru	34 ležišč

Skupaj 114 ležišč

Potrdi cene za dnevni penzion v počitniškem domu podjetja in pogodbenih domovih in to:

— za člane delovne skupnosti podjetja in njihove ožje družinske člane (zakonec, otroci in starši, če jih vzdržuje in nimajo svojih dohodkov)	75,00 din
— za ožje družinske člane, če imajo lastne dohodke	85,00 din
— za otroke (2—10 let)	50,00 din
— za otroke do 2 let brez ležišča	25,00 din
— za eventuelne tuje goste — odrasli	110,00 din
— za otroke do 10 let z lastnim ležiščem	85,00 din
— za otroke do 2 let brez ležišča	30,00 din

V navedenih cenah ni vračunana turistična taksa, ki jo mora plačati vsak sam. Letovanje je 10-dnevno in se začne od 20. junija in traja do 8. septembra.

Zaradi izredno velikega števila prijav za letovanje na Rabu vsem ne moremo ugoditi, zato imajo prednost tisti, ki še tam niso letovali in imajo majhne otroke.

Odbor je sprejel stališče, da v juliju in avgustu prvenstveno upoštevajo družine s šoloobveznimi otroki, pri kmetijskih delavcih pa sezono obiranja.

Stroški letovanja morajo biti poravnani 14 dni pred nastopom dopusta, akontacija v višini 20 % skupnih stroškov pa plačana ob razporeditvi.

Cena enkratnega prenočevanja v brunarici na Golteh znaša za člane delovne skupnosti in njihove družinske člane 10 din na osebo. Vplačate pri recepciji hotela. Za prehrano skrbi vsak sam ali pa se hrani v hotelu, kjer ima pravico do popusta v višini 25 % od cene penziona.

V skupnem skladu skupne porabe so planirana sredstva za plačilo stroškov letovanja socialno šibkih in prizadevnih delavcev, kakor tudi za zdravljenje v zdraviliščih. Sindikalna konferenca podjetja je določila kriterije, po katerih so člani delovne skupnosti podjetja upravičeni do doplačila penziona oz. regresiranja letovanj in stroškov zdravilišča iz tega sklada. Vsi upravičenci regresiranja letovanja bodo enakopravno obravnavani pri razporeditvi letovanj po predlogih sindikalnih organizacij v TOZD.

Odbor je razpravljal in odločal o prošnjah za finančno podporo raznim organizacijam, društvom in socialnim ustanovam.

Na predlog kadrovskega oddelka je odbor odobril status izrednega študenta naslednjim:

— Udrih Silvi iz TOZD Kooperacija za šolanje na VEKS I. stopnja — smer knjigovodstvo — informatika, in

— Podbregar Mariji iz TOZD Mešalnica krmil za šolanje na dveletni administrativni šoli v Ljubljani.

Kolenc Miri iz TOZD Mesnine se ne odobri status izrednega študenta na osnovi 185. člena, ker je zaposlena v podjetju od 20. 8. 1974.

Za štipendistki, ki sta na svojo željo zapustili podjetje pred potekom dobe, določene po pogodbi o štipendiranju, je odbor sklenil, da morata povrniti celotno prejeto štipendijo v roku 6 mesecev, in sicer:

— Tominšek Marija, ekonomski tehnik, je prejela skupno 10.650 din štipendije, ki jo mora vrniti do 31. 10. 1975;

— Skutnik Marija, kmetijski tehnik, je prejela skupno 10.050 din štipendije, ki jo mora vrniti do 31. 10. 1975.

Uršič-Zolnir Božidari, dipl. kmet. ing., ki je prejela med študijem študentsko posojilo v znesku 8.400 din, podjetje zanj vrne posojilo v mesečnih obrokih in sklene z njo pogodbo o štipendiji za dve leti. Franc Savinek

SKUPŠČINA DELEGATOV POSLOVNE SKUPNOSTI ZA SADJARSTVO SLOVENIJE

Na skupščini v Ljubljani je 18 trgovskih organizacij podpisalo samoupravni sporazum o združevanju v Poslovno skupnost za sadjarstvo SRS. Do sedaj je podpisalo samoupravni sporazum 55 proizvodnih in trgovskih organizacij. Za Hmezd so do sedaj podpisale sporazum: ZH, SM, KS. Sporazum bi še morali podpisati KR in KB.

Na skupščini so bile izvoljene organizacije v izvršni odbor poslovne skupnosti in 4 delegati, ki bodo zastopali proizvodnjo, trgovino, predelavo in združenje v grupaciji Zvezne gospodarske zbornice. Za naše podjetje je v izvršni odbor bila izvoljena TOZD ZH in za delegata, ki bo zastopal proizvodnjo pri grupaciji zvezne gospodarske zbornice Alfonz Selih.

STROKOVNI NASVETI & POGOYORI

Osnove siliranja

Pri pripravi krme poznamo več načinov konzerviranja. To so: sušenje na tleh, sušenje s hladnim in toplim zrakom ter siliranje.

Pri sušenju odstranimo mikroorganizmom življenjsko važno snov — vodo. Pri siliranju pa se poslužujemo nasprotni poti. Običajno pri siliranju določene mase konzerviramo mikroorganizme z njihovimi produkti vred. Tu pa morajo biti mikroorganizmi, oziroma mlečno-kislinske bakterije zavestno podprte. Rastlinsko krmo spravljamo svežo,

2. Možnost dihanja rastlinja mora biti že s predhodnimi ukrepi onemogočena, s čemer onemogočimo razvoj višje temperature v kupu ter razgradnjo lahko prebavljivih ogljikovih hidratov (sladkorja).

3. Rastlinske plesni morajo biti že v začetku siliranja izključene.

UČINEK TEMPERATURE NA KVALITETO SILAŽE

Mlečno-kislinske bakterije imajo dve temperaturni območji, ki jim ustrezata. Pri temperaturi

krma lažja za transport, prostorninsko manj zahtevna, silosi so prostorninsko boljše izkoriščeni. Važno pri tem je, da krma ni od dežja izprana (izprani sladkorji) in tudi nečista krma (razno obračanje po dežju) lahko povzroči več ali manj gnitje. Najbolje je, da krmo kosimo popoldne, ker je v tem času v rastlinah največ sladkorja. V prvem odkosu je v travi običajno največ sladkorja v primerjavi z drugim tli tretjim odkosom. Zato pripočemo največ tudi siliranje trave iz prvega odkosa. Torej najboljše je silirati prvi odkos, ker bomo pridobili največ hranilnih snovi. To smo pa v tem letu že zamudili. Poznejše odkose bomo lažje sušili in to na klasičen način, ali pa na prevetrovalnih napravah. Zelo važno je tudi, da so silosi najpozneje v treh ali najbolje v dveh dneh polni ter že istočasno tudi zaprti. Zaradi tega je nujno, da se za siliranje pripravimo organizirano in s primerno mehanizacijo. Zelo praktično je, če se pri tem delu združita dva ali več sosedov, ki imajo skupno mehanizacijo in si pri delu pomagajo.

KONZERVANSI IN STIMULATORJI

Če v silažni masi ni dovolj sladkorja ali je v njej veliko proteinov, je potrebno silirati z dodatki — konzervansi ali stimulatorji. Konzervansi so kemični pripravki, ki jih dodajamo silažni masi v relativno majhni koncentraciji, delujejo pa bakteriocidno oziroma bakterio-statično na mikroorganizme v silažni masi. Razlikujemo dve glavni obliki konzervansov:

- bakterioide,
- bakteriostate.

Zvepleni dioksid in natrijev

metabisulfid itd. delujejo bakteriocidno na mikroorganizme ter onemogočajo razgradnjo sladkorja in tako ne pride do ustvarjanja mlečne kisline ter drugih kislin; to je tako imenovana sladka silaža. Metabisulfid je pokazal zelo dobre rezultate pri siliranju leguminoz (detelj), dodajamo ga okrog 0,4—0,5 % od teže silažne mase.

BAKTERIOSTATI

so pretežno anorgan. kisline (solna, žveplena, forsfora) ali pa organske (propionska, mravljinčna). Te kisline dodane silaži zaustavijo fermentacijske procese. Te bakteriostate dodajamo po navodilih izdelovalca.

STIMULATORJI

so kemične spojine ogljikohidratov, ki jih dodajemo silažni masi, da bi nastalo čim več mlečne kisline. Največkrat služi temu namenu sladkor, kakor tudi doatek melase. Melasa se mora razpršiti v najdrobnejše (atomizirane) kapljice, ki popolnoma pokrijejo površino zelene mase. Vse to delamo z visokim tlakom s pomočjo kompresorja. Na eno tono zrele mase dodajajo 20—40 kg melase razredčene s 50—55 kg vode.

Agrotehnika ima na razpolago Fostosil, ki so mu priložena tudi navodila za uporabo. Na tem mestu bi še rad omenil nov impregnacijski premaz za betonske silose, to je sredstvo Donit-P, ki ga je možno dobiti pri Agrotehniku, kakor tudi v vseh trgovinah z reprodukcijskim materialom.

Mirko Pristovšek
inž. agr.
ŽVZ Celje

Kako v govedoreji krmiti uspešno in ceneje

(Nadaljevanje in konec)

Ko govorimo o primerjavi ali celo zamenjavi koncentratov z voluminozno krmo, moramo vedeti naslednje: če imamo v krmnem obroku približno 40 % energije obroka v obliki močnih krmil, se zamenjava teh z voluminozno krmo izvede skoraj enakovredno, računajoč pri tem čisto energetske vrednosti. V kolikor pa voluminozno krmo zmanjšujemo, delež močnih krmil pa povečujemo, se učinek koncentratov v odnosu na voluminozno krmo — zmanjšuje.

V začetku članka je bilo že omenjeno, da so razlike v ceni za škrobne enote voluminozne krme in koncentratov v Sloveniji večje kot v ostalih področjih Jugoslavije. Istočasno pa velja omeniti, da so cene za vrednost šrobne enote v voluminozni krmni in koruzi, ki jo pridelamo doma, občutno nižje kot pa so cene koncentratov za krave.

Da mora biti v obrokih za krave sorazmerno precej visok odstotek dražjih močnih krmil, je krivda prav v tem, da osnovna voluminozna krma ni dovolj kvalitetna, kar onemogoča večji delež take krme v obroku, četudi je od koncentratov cenejša.

Na podlagi nekaj raziskav glede zamenjalnih odnosov, je bilo konkretno ugotovljeno, da je v obroku z do 50 % travne silaže ter 70 % koncentratov, 1 kg silaže zamenjal približno 1/4 kg koncentratov, ali obrnjeno 1 kg koncentratov je zamenjal 4 kg travne silaže. V obrokih, kjer je bilo 50 % travne silaže in le 40 % močnih krmil pa je 1 kg silaže zamenjal le 20 dkg koncentratov, oziroma 1 kg močnih krmil približno 5 kg travne silaže.

Pri uporabi vsake krme za krmljenje živali je poleg njene ce-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Takole so proti koncu maja silirali travo na farmi Zalog. Letos so marsikje začeli kositi sočno cvetočo travo že sredi maja

ali še bolje uvelo, razrezano na 3—5 cm. Tako pripisujemo mlečno-kislinskim bakterijam veliko vlogo, ker kislina uničuje nezazelenelne bakterije, kar doprinaša k temu, da doseže krma tisto stopnjo kislosti, v kateri je obstoj pretežnemu delu drugih bakterij onemogočen. Nekaj pomembnih činiteljev, ki so odločilnega pomena za uspeh ali neuspeh mlečno-kislinskih bakterij:

- odstranitev zraka,
- višina temperature,
- stopnja kislosti,
- hranilna vrednost,
- količina suhe snovi,
- intenziteta in doba vrenja.

Bakterije, ki potrebujejo za svoj obstoj zrak, povzročajo plesni. Hladno mlečno-kislinsko vrenje se lahko razvije samo v popolnoma brezračnih pogojih. Če se odvija vrenje prepočasi se porabi preveč sladkorja in tako nimajo mlečno-kislinske bakterije več pogojev za svoj obstoj. Podobne pogoje za svoje razvoje rabijo masleno-kislinske bakterije. Zelo važno se je zaradi tega držati naslednjih meril:

1. Takojšnja oziroma hitra odstranitev zraka iz krme (mase), da se lahko razvijejo mlečno-kislinske bakterije takoj in tako pripomorejo do ustrezne stopnje kislosti (če silos ni prvi večer poln — zvečer tlačiti).

od 18—25 °C poteka hladno mlečno-kislinsko vrenje (samo v brezračnih pogojih), pri 42—55 °C sledi toplo mlečno-kislinsko vrenje. Za dosego te temperature pa mora biti prisoten kisik. Masleno-kislinske bakterije imajo najboljše pogoje za rast pri 55 do 40 °C. Ta je pa že v bližini temperature, kjer nastopi toplo mlečno-kislinsko vrenje. Ogrevanju krmne mase se moramo zaradi tega vsekakor izogniti.

STOPNJA KISLOSTI

Merimo je v pH enotah. Nižja je stopnja kislosti, toliko kislejša je silaža. Mlečno-kislinske bakterije živijo pri pH od 5,9—4,2. Najboljši pH za masleno-kislinske zasnove je pH med 4,5—5,5. Gnilobne bakterije se najboljše razvijejo med pH 5,5—7. Mlečno-kislinske bakterije uporabljajo za svoj obstoj samo lahko topeljivi škrob — grozdni, mlečni, sadni sladkor. Sladkor se nahaja navadno v sproščeni obliki v rastlinskem soku, kar je zelo ugodno za bakterije.

TEHNIKA SILIRANJA

Najbolje se obnese siliranje preveneke trave, ki je zgubila 50—55 % vlage. Zaradi uvelosti trave se je zvišal ozmotski pritisk, kar pospešuje ustvarjanje mlečne kisline. Razen tega je

Kako v govedoreji krmiti uspešno in ceneje

(Nadaljevanje s 5. strani)

ne potrebno upoštevati tudi fiziološke zahteve živali po kakovostni krmi.

Za to, ali žival poje več ali manj voluminozne krme, je zelo odločilna prebavljivost in odstotek vlaknine, pri silažah pa tudi odnos kislin ter odstotek suhe snovi v silaži.

Suhe snovi iz krmnega obroka rabi 500-kilogramski žival okoli 10–11 kg t. j. količine, ki daje živali tudi poln vamp in s tem občutek sitosti, kar je tudi zelo važno.

Glavni viri pridelovanja domače osnovne krme, ki naj bi bila čim kvalitetnejša in pa seveda v zadostnih količinah, so vsekakor tudi pri nas tisti, ki so se v svetu že uveljavili.

PAŠA IN PAŠNO-KOŠNI SISTEM

Paša in pašno-košni sistem, seveda kjer so za to dani pogoji, sta vsekakor najbolj priporočljiva tako z stališča pocenitve pravila krme in krmjenja, kakor tudi glede kvalitete krme

ter boljšega izkoriščanja površin na katerih se živina pase. Tu je vsekakor treba upoštevati še stranski učinek na zdravje živali, da se gibljejo na svežem zraku in soncu. Mlada, na beljakovinah bogata trava pa vsebuje tudi mnogo vitaminov, tudi takih, ki vplivajo na boljšo plodnost živali.

V novejšem času v svetu zaradi varčevanja in ekonomske porabe močnih krmil, propagirajo tudi pitanje živine na paši.

Tudi pri nas v Sloveniji, ki je že po naravi bolj revna na žitih in jih celo uvažamo iz drugih republik, ni upravičeno misliti na to, da bi večje število goveje živine lahko pitali s koncentratami rentabilno.

Za pitanje na paši pridejo v poštev predvsem živali oziroma pasme velikega okvirja, ki so kasneje zrele in rastejo dalj časa. To pitanje, za katero so primerne tudi naše pasme, predvsem pa svetlolisasta, je usmerjeno na večjo težo, t. j. do 580 kg pri lisasti ter na okoli 530 kg pri sivorjavi pasmi.

Intenzivnost pitanja na paši je odvisna predvsem od oskrbe čredinskega pašnika. Z dušikom jih ne smemo preveč gnojiti, ker se živali na takšni ruši nerade pasejo.

Za izravnavo razmerja hranilnih snovi v paši dodajamo ustrezna močna krmila in to po 1 kg na dan, pri čemer lahko računamo na dnevni prirastek od 0,9–1 kg na žival. Živali v pašnem sistemu pitanja naj bodo ločene po spolu in obzorožene, ker so potem bolj mirne.

DOSUSEVANJE KRME

Dosuševanje krme z dosuševalnimi napravami je drug zelo pomemben način za pridobivanje zelo kvalitetnega sena, v katerem so ohranjeni vitamini in beljakovine (seveda, če je trava pravočasno košena), prav tako pa tudi škrobne enote.

Te sisteme je možno vgraditi skoraj na vseh podstrešjih gospodarskih objektov, pod kozolci, v šupah in podobno. Pri nas v celjski regiji so že zelo razširjeni in skoraj ni boljšega rešja, ki te naprave ne bi imel. Največ uporabljajo 50–60 m² in 80 m² velike sušilne prostore za seno.

Navadno sta urejeni po dve, včasih pa tudi po tri sušilne enote, pri čemer pa se uporablja samo en ventilator.

Najpogostejše napake, ki jih pridelovalci — začetniki lahko napravijo so naslednje: prepozna košnja, neprimerno predsušenje po košnji, nepravilno naganje, uhajanje zraha na enem ali več mestih, neuporabna termometra in vlagometra ter sonde za odkrivanje tistih enot, kjer se krma slabše suši.

SILIRANJE

Silaža je začela v krmnem obroku živali odigravati vse večjo vlogo, v svetu že dalj časa, pri nas pa v večjem obsegu v zadnjem času. V Angliji npr. je iz krmnega obroka ponekod že skoraj čisto izpodrinila seno, katerega pridelovanje je tam precej drago.

Ko že omenjam Angleže, naj povem ob tej priložnosti nekaj zanimivosti iz poročila skupine strokovnjakov, ki je v organizaciji bivšega Poslovnega združenja »Styria« Celje—Maribor v dogovoru z neko angleško pospeševalno organizacijo, tam opravila strokovno ekskurzijo v lanskem novembru.

V sistemu krmjenja je pri njih paša pretežno način poletnega krmjenja. Ob urejenih čredinskih pašnikih bolj redko uporabljajo stalne pašnike, katere raje preoravajo na tri do štiri leta, da s tem zvečajo zmogljivosti pašnih površin. Trave skrbno selekcionirajo, pasejo pa po dnevi in ponoči. Pripuste krav imajo urejene tako, da jih večina teli v oktobru in novembru.

Najvišjo zimsko molznost dosega s konzervirano krmo in z dodatki večjega dela koncentratov, poleti pa vzdržujejo molznost samo s pašo. S tem dosežejo za do 9% višji letni dohodek od mleka, ki je pa pozimi dražje.

Večinoma pozimi krmijo silažo iz uvele trave, bolj redko pa pokladajo še malo sena. Za mlečnost 5000 kg mleka porabijo letno na kravo okoli 1400 kg koncentratov. Precej tega pa je doma pridelani ječmen.

Zelo zanimiv je postopek pri vzreji sesnih telet, ki ga uporabljajo na eni od državnih farm, kjer že 25 let preizkušajo v praksi to, kar je raziskala znano.

Tele pridobi odpornost šele v prvih 6 urah iz mleživa, ki naj ga posesa takoj po telitvi: če se to da doseči, bo v glavnem z njim vse v redu. Pri materi ostane tele samo 12 ur, nato pa gre v boks, kjer je samo.

Prve štiri dni krmijo dvakrat na dan in v tem času navadijo tele čimprej piti. S tem ga usposobijo, da začne uporabljati kot prežvekovalca vse želodce in da ga lahko čimprej odstavijo, t. j. 26 do 28 dni po porodu.

Od petega dne starosti naprej teleta krmijo samo enkrat po poljubno izbranem času, ki pa mora ostati stalen. Sicer cenejši mlečni nadomestek so opustili, ker je z njim preveč dela, ni pa boljša rešitev kot mleko. Če mora otrok dobiti toplo mleko, za tele to ne drži. Le prve štiri dni dobi tele toplo mleko, da se lažje nauči piti. Za napajanje od petega dne naprej pa dajejo 2 litra hladnega mleka na dan do 28 dni starosti; mleko je torej lahko tudi mrzlo, vendar je važno, da je temperatura tega mleka stalna ali da variira samo za eno stopinjo Celzija. Napajajo s hladnim in kislim mlečnim mlekom, ki so dobro konzervirana krmila tudi 100 dni starega.

Hladna voda ne moti teleta. Če se tele strese, ko pije hladno tekočino, je to normalno in dober znak, v nasprotnem primeru pa je z njim nekaj narobe. Seveda teletom krmijo tudi starter, po 28 dneh pa gredo v skupinske bokse. Tako torej Angleži.

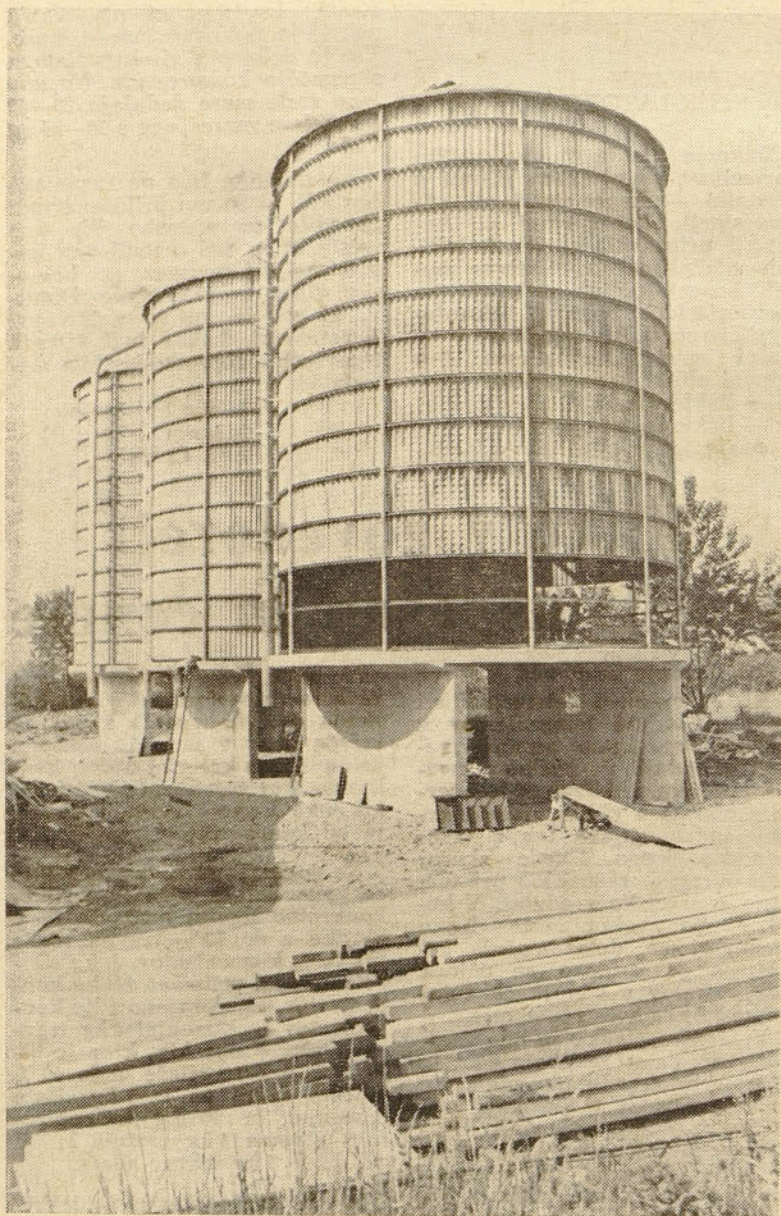
Vrnimo se k naši silažni koruzi. Silažna koruza v voščeni zrelosti, da lahko okoli 500 metrskih centov silažne mase na ha. Torej na relativno mali površini veliko krme in s tem seveda možnost za rejo več živali v hlevu.

Pridelovanje oziroma spravilo koruzne silaže pa zahteva investicije za silokombajn in mehanizacijo za polnjenje silosa, kar pa je možno ugodno rešiti preko skupnosti, kjer več pridelovalcev vplača svoj delež za stroj, koristijo ga pa skupno. Tu je seveda še investicija za gradnjo samega silosa, brez katerega pa si danes niti povprečen živinorejec ne more predstavljati uspešne živinoreje.

Zelo važen je tudi sam postopek pri siliranju, če hočemo dobiti kvalitetno silažo, ki jo bodo živali rade žrle. Predvsem je silažno maso potrebno v najkrajšem času spraviti v silos, po možnosti v suhem vremenu in čim bolj čisto, brez primesi prsti oziroma blata. Zelo dobro jo je treba tudi stlačiti, da se iztisne čim več zraka. Če pod temi pogoji bodo nastopili tudi zaželeni procesi mlečno kislega vretja, ki silažno maso konzervira z nastalo mlečno kislino. V vsakem silosu, bodisi, da je stolpast ali koritast, lahko dobimo kvalitetno silažo samo, če smo upoštevali zgoraj navedeno.

Za obdobje zimskega krmjenja je treba računati za okoli 6 m³ silaže na žival.

(Nadaljevanje na 11. strani)

Visoki stolpi za seno na farmi Zalag

POZEBA IN OSIPANJE - SLABOST ČRNEGA RIBEZA

Nenačrtno pridelovanje črnega ribeza na Kozjanskem in tudi drugod po Sloveniji je nas ribezarje dostikrat zavedlo v slepo ulico, v razne probleme in pred nekaj leti tudi v občutno upadanje površin. Premalo smo se organizirano strokovno znanstveno dopolnjevali in tudi prepočasi sledili in prevzemali znanstveni napredek drugih, kjer gojijo ribez v večji meri.

Dejstvo je, da smo se pri nas zelo malo poglobili v razna opazovanja in poskuse pri ribezu, nihče ni bil znanstveno in strokovno zadolžen za konkretno večletno znanstveno delo. Problemi so se pojavljali, ribez je propadal, donosi in pridelki so pri nas komaj na polovici povprečnih donosov v Evropi, ribezarji pa so bili prepuščeni bolj sami sebi in svoji lastni iznajdljivosti in strokovnosti.

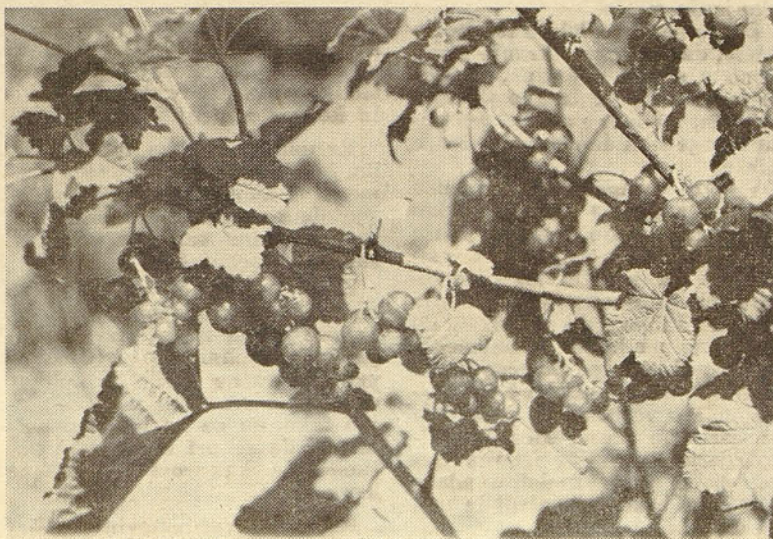
Načelnjam konkreten problem osipanja ribeza po cvetenju, saj je znano, da črni ribez bogato cveti redno vsako leto, da pa se cvetovi štirinajst dni po cvetenju ne oplodijo in odpadejo. Za to je bila pri nas skoraj vedno kriva pozeba.

V sosednji Avstriji imajo za razliko od nas nekaj let nazaj nastavljenih veliko poizkusov pod strokovnim vodstvom, zato so v določeni meri uspeli rešiti problem, saj imajo povprečne ha donose okoli štiri kg na grm v primerjavi z našima dvema kg na grm. Vedeti je treba, da je ribezova kultura še razmeroma mlada, generativno zelo variabilna in zelo podvržena raznim spremembam in vplivom glede na mikroklimo področja in znanne faktorje, kot so navedeni: lega, struktura zemlje, pH, vetrovnost parcele, višinska razlika, insolacija, vlaga v zemlji, rastlini pravočasno dostopna hranila, mikroelementi, opravevanje, čebele, kalijeva gnojila, zadrževanje hladnega zraka in še drugo.

Tako smo bili pri nas celo desetletje nazaj prepričani o zelo veliki občutljivosti črnega ribeza na pomladansko pozebo v času cvetenja in se je vedno imelo za vprok osipanja slano in padec temperature; drugih vzrokov in možnih faktorjev skoraj nismo iskali.

Danes se ugotavlja in je skoraj sigurno, da je pomladanska pozeba kot neposredni vzrok osipanja ribeza soudeležena največ s 50 %, ostalih 50 % pa so po dogmanjih drugi faktorji in so bolj subjektivno-tehnološke narave. Le-te je možno zmanjševati z dobro strokovno službo in z delom. Kot možne vzroke osipanja razen pozebe bi lahko omenili: sortiment, bazično območje pH v zemlji, slabi pogoji v času zasnove ribeza v prejšnjem letu, pomanjkljiva zaščita pred boleznimi in škodljivci, pomanjkanje rastlini dostopnega fosforja v času cvetenja, pomanjkanje bora in magnezija ter tudi drugih mikroelementov, nepravilna kalijeva gnojila, splošna podhranjenost v času cvetenja, zaplevljenost, pregošči, zasenčeni grmi, nepravočasna rez, grobanje, nepravilno sajenje, oplodnja po čebelah in še drugo. Vidimo, da je

vrsta pogojev dolga in da lahko ribezarji sami najdemo faktorje, ki so bili v nasadih prisotni in so vplivali na nižjo rodnost. Ugotavljajo, če navedene faktorje zmanjšajo na polovico, kar ni noben poseben problem, da lahko s tem povečajo rodnost za en kg na grm, kar je okrog

Ribez bo tam, kjer ga ni prizadela slana, dobro obrodil

dva tisoč kg na hektar, kar pri današnjih cenah pomeni dva milijona starih dinarjev. Poudarjam, da rentabiliteta pri črnem ribezu pričinja šele pri donosih 2 kg na grm, kar je 4.000 kg na hektar in da bo potrebno stremeti za večjimi donosi in pridelki.

Dokaz, da ni samo slana in nizke temperature vzrok osipa-

nja, je na večletnem opazovanju in evidenci. Donosi ribeza so mikroklimatski nasad od nasada zelo različni in je ribez kljub nekajkratni zaporedni slani in padcu temperature na minus 2-3 stopinje C ostal lepo roden in se ni osipal. Zraven so pa bili nasadi in tudi v višjih legah,

ni, da ima skoraj vsak drugačno tehnologijo, da je tu premalo strokovne povezanosti in enotnosti in da tudi isti še premalo poslušajo in se premalo drže navodil strokovne službe in literature.

Dejstvo je, da je za večji uspeh pri določeni kulturi tudi potrebna določena zavest in tradicionalnost, kar je že močno prisotno pri vinogradnikih in pri hmeljarjih, kjer ni potrebno več posebno naglašati važnost določenih agrotehničnih ukrepov, pa isti to vseeno pravočasno naredijo. Hmeljarji imajo še kljub stoletni tradiciji in izkušnjam še dodatno dobro vpeljeno strokovno službo, ki redno obiskuje svoje hmeljarje in jih uči in opozarja na razne strokovne prijeme za doseg višjih donosov in boljše kvaliteto.

Tudi ribezarjem bo potrebno dvigniti zavest in strokovnost na malo višjo stopnjo. Po vzoru hmeljarjev bi se naj vpeljala strokovna služba, katera bi na daljše obdobje nastavila poizkuse in opazovanja v nasadih in ukrepala v vseh problemih in nalogah za povečanje in stalno rodnost črnega ribeza.

V interesu ribezarjev bo potrebno vse nasade v rodnosti do 4000 kg na hektar počasi ukinjati in propagirati nasade nad 6000 kg, še posebno pa visoke donose nad 10.000 kg na hektar, to je skoraj pet kg na grm, kar je možno dosegljivo.

Dognati in odpraviti vzroke odpadanja črnega ribeza in doseči boljše oplodnjo je naloga in edina pot za povečanje rodnosti črnega ribeza pri nas.

inž. Franc Valenčak

SILIRANJE TRAVE

Siliranje trave je predvsem pri pašno-kosnem sistemu zelo pomemben in gospodaren način konzerviranja krme. Za siliranje trave pridejo v poštev v glavnem odkosi prve in tretje košnje tj. spomladi in jeseni, ko je pogostokrat slabo vreme. S tem načinom konzerviranja ohranimo odlično kakovost mlade, fine kratke trave z veliko beljakovin, katere ne moremo sušiti na tleh ali v sušilnih.

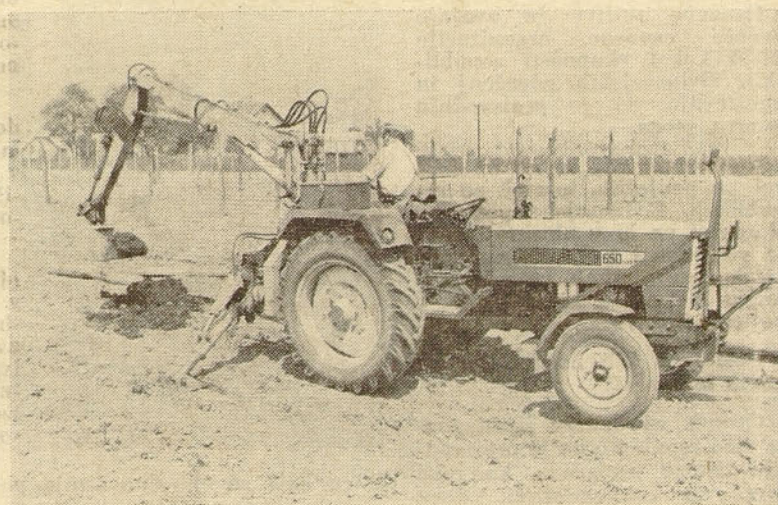
Siliranje trave predvsem ob prvi košnji je na našem ožjem področju razširjeno predvsem v Zgornji Savinjski dolini. Večnoma silirajo uvelo travo, deloma celo ali zrezano.

Dobra travna silaža naj ne bi imela več kot 26 % vlaknine v suhi snovi. V kolikor je ta odstotek večji je znak, da je trava silirana prepozno, tj. že v fazi cvetenja ali na splošno prestarala. Ugodna hranilna vrednost travne silaže je takrat, če doseže okrog 150 škrobnih enot na kilogram in seveda tudi dobro kislinsko razmerje, oziroma sestav, ki pa se doseže le v primeru, da siliranje ne traja več kot dva dni.

Sveža neuvela trava se težko silira brez dodatkov, ker vsebuje preveč vlage in beljakovin. Tu si lahko pomagamo z dodatkom 5-10 % zdrobljene koruze (šrota) ali melase od kemičnih pa z

mešanico natrijevega nitrata in kalcijevega formata, ki ga je pred leti izdelovala kem. tovarna »Arbo« — Podgorje pri Ljubljani.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Stanko Bohte koplje jame za nizko žičnico, po kateri se bodo vzpenjale trte nove sorte hmelja Atlas v ukorenitšču pri Šempetru

Siliranje trave

(Nadaljevanje s 7. strani)

Čeprav je sušenje oziroma venenje dodatno delo, so prednosti tega postopka velike in se je že na široko uveljavil.

Krma naj ovne v tolikšni meri, da se ji količina sušine dvigne vsaj na 50 % od prejšnjih 15 ali 20 %, ki jo je imela sveža pokošena trava. Poskusi so pokazali, da je najugodnejši odstotek sušine okoli 55 % v hermetično zaprtih silosih pa se odstotek sušine dvigne lahko celo do 50 %. To se lahko doseže le v specilanih silosih tipa Harverstore, kje se izgubi zaradi fermentacije le okoli 10 % hranilne vrednosti silaže pri drugih vrstah silosa pa od 20–40 %. Dobra stran tega silosa je v tem, da ga pri dobro organizirani proizvodnji krme lahko polnimo med vso rastno dobo; njegova slaba stran pa je v visokih investicijskih stroških, čeprav so po izračunih te investicije zelo rentabilne. Naslednji problem je pri tem silosu v tem, da zahteva dovolj uvelo krmo in zato seveda tudi ugodno vreme za spravilo velikih količin krme, ki jo lahko spravimo v takšen silos ob najugodnejši zrelosti.

Pri siliranju nasploh moramo zelo paziti tudi na čistočo mase, ki jo siliramo; zaradi neprimerenih strojev in neravnega terena poberemo tudi zemljo z bakterijami, ki izredno slabo vpliva na kvaliteto silaže.

Zato je spomladi potrebno razgrabit in poravnati krnine in potem pri košnji paziti kako naravnava rezilo kosilnice.

Pri koritastih silosih mora silaža brezpogojno biti pokrita z

nepropustnim pokrivalom, ker stalno zamakanje zelo škoduje kvaliteti silaže. Pri teh silosih, kjer v nje direktno vozimo maso je veliko večja nevarnost, da na kolesih traktorja ali nakladalnika vnesemo prst in bakterije in s tem povzročimo maslenokislo vrenje; to pri živalih lahko povzroči prebavne motnje in odklanjanje silaže.

Delno se temu lahko izognemo s tem, da maso za siliranje zvrčamo s strani z nasipa, vendar jo je potem še potrebno tlačiti s strojem, s čimer pa so zopet podani pogoji za delno onesnaženje silaže.

Visoke temperature oziroma vročina v letnem času neugodno vpliva na vrenje v silosu. Masa že tako pride precej ogreta v silos nato pa se začne tako imenovano dihanje celic in sproščanje toplote, ki se lahko dvigne do 55 °C, kar pa lahko že onemogoči razvoj vrenja mlečno-kislinskih bakterij, ki je zaželeno in normalno. To velja zopet predvsem za koritaste silose, kjer je veliko zgornje površine izpostavljene sončni pripeki, dobro silažo poleti ali pozno spomladi le težko dobimo.

Tudi preveliko ovenjenje za koritaste silose pa tudi za nizke stolpne silose ni priporočljivo, posebno, če se poleg tega krma ni na kratko zrezana. Ker se takšna masa ne bo dovolj stlačila, bo začela plesniti, pri odkrivanju oziroma odvzemu pa bodo nastala neželena in nevarna naknadna vrenja.

Še nekaj pomembnega je, kar na prvi pogled sicer ne izgleda, je pa v resnici tudi zelo važno

z ozirom na pričakovano kvaliteto silaže: kdaj travo pokositi? Zjutraj ali zvečer?

V lepem sončnem vremenu se pod vplivom sonca in ogljikovega dvokisa v zraku proizvaja v biljki sladkor (ogljikov hidrat), ki pa v biljki kot asimilat ostane le podnevi. Ponoči se preseli v korenine, kjer se kopiči v obliki škroba in tako zjutraj v nadzemnih delih biljke ni tega koncentrata, iz katerega se pri siliranju dela mlečna kislina in ki konzervira silažno maso.

S poskusi je ugotovljeno, da je količina sladkorja v travi košeni zvečer bilo skoraj enkrat več sladkorja kot pa v tisti, ki je bila košena zjutraj.

Računati je treba tudi na to, da je v slabem, deževnem vremenu košena trava veliko manj sposobna za siliranje zaradi povečane vlage oziroma vode, ki slabša sposobnost za siliranje.

Prav je, če ima gospodarstvo na razpolago dva manjša silosa, ker se na ta način lažje lahko prilagodi tehnično in časovno pripravi razne silaže. V kolikor obstaja le en silos, naj bo grajen tako, da ga bo lahko dopolniti in da se pri tem ne bo poškodovala kakovost že okisane krme.

Naj še enkrat ponovimo od česa je odvisna kakovost silaže:

- od hranilne vrednosti zelene mase ob košnji,
- od trajanja spravila silaže,
- od sistema silosa,
- od dolžine rezi zelene mase in tlačenja ter od dodatka različnih konzervansov.

Na splošno naj bi se ravnali po pravilu, da spomladanski odos trave pospravimo v glavnem

v silose, poletnega za seno, dočim jesenskega delno za otavo ostalo pa v kombinaciji s silažno koruzo v silos.

(Dipl. inž. Anatolij Goričan)

Po sklepu PZS
BIOTEHNIŠKR
FAKULTETE
z dne 28. 4. 1975

razpisujemo

vsip v 5. semester izrednega študija za diplomante višjih agronomskih šol. Studij bo organiziran za usmeritve poljedelstvo, živinoreja, sadjarstvo-vrtnarstvo in sadjarstvo-vinogradništvo, mogoče pa je tudi študij po posebnih, individualnih študijskih programih. Študijski programi bodo posebej prilagojeni za diplomante raznih usmeritev višjih agronomskih šol. Pogoji za vpis je diploma višje agronomske šole. Prijave sprejemamo do 30. junija 1975. V prijavah navedite v kateri OZD ste zaposleni ter kratko opišite potek dosedanjega šolanja. Prijavam priložite prepis ali kopijo diplome višje šole. Prijavljeni kandidati bodo sprejeli podrobnejše gradivo. Vpis bo v septembru 1975. Solnina je 5.000 dinarjev na semester.

Podrobnejše informacije daje pisarna agronomskega oddelka Biotehniške fakultete, Ljubljana, Krekov trg 1.

STOFO-komisija za samoupravne akte

Zagreb, 14. 5. 1975,
Beograd, 21. 5. 1975

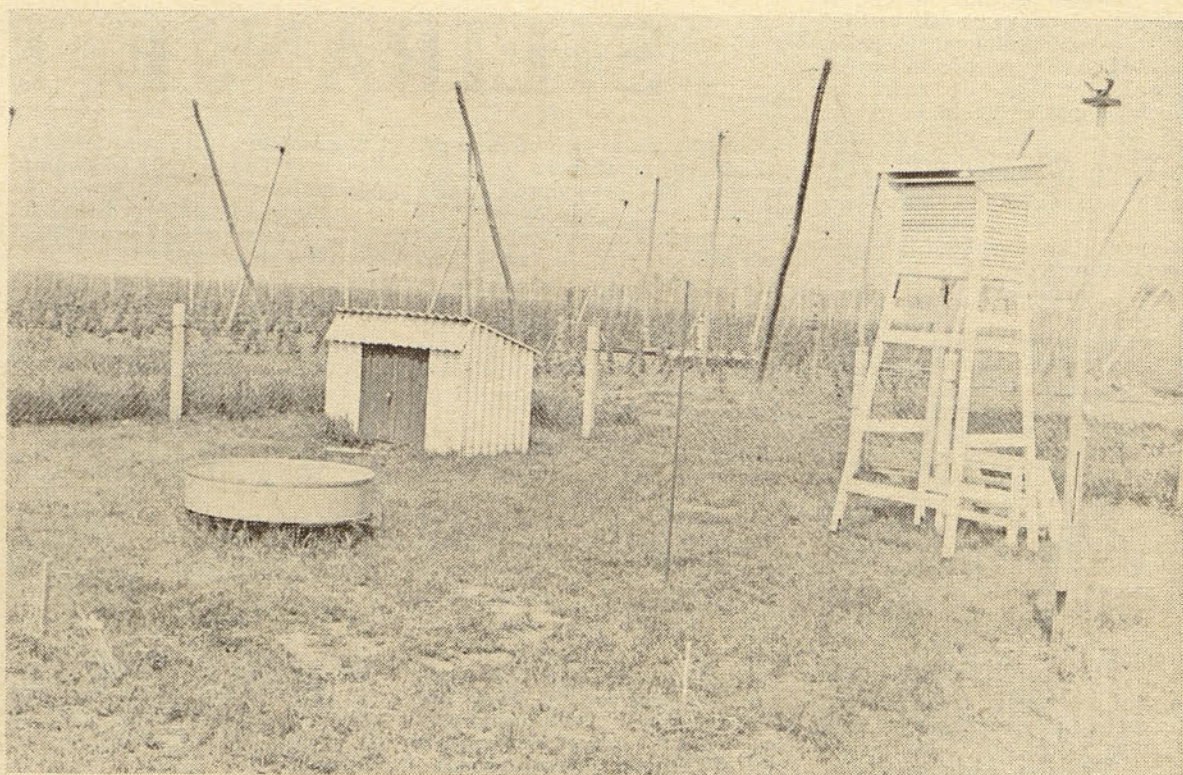
Komisija je izdelala nov predlog pravilnika o kontingentiranju izvoza živine in živalskih proizvodov.

Osnovne rešitve že uvažajo bodoče osnovne organizacije STOFO kot skupnosti republiških živinorejskih združenj in upoštevajo, da je proizvodnja osnova vsega.

Kontingent naj se ne bi delil več po podjetjih, temveč po republikah. Živinorejska poslovna skupnost pa bi v Sloveniji delila svoj delež v kontingentu po OZD proizvajalkah. Le-te pa določijo izvoznika, ki bo njihovo količino izvozil.

Doslej so bili nosilci kontingenta izvozniki.

Osnova za delitev kontingenta med republike pa je proizvodnja tistega proizvoda, katerega izvoz se kontingentira. Obseg proizvodnje se ugotavlja po statistiki, upoštevajoč tudi pasemski sestav.

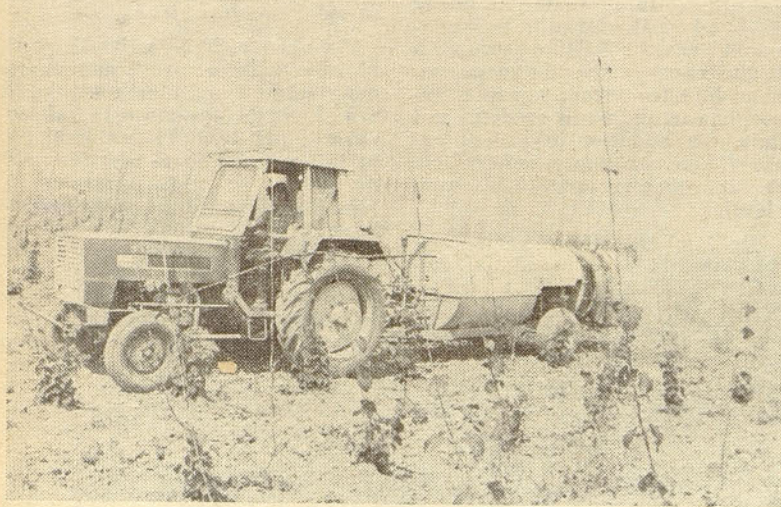

Blizu hale za obiralna stroja pod Orlo vasjo je evapotranspiracijska postaja. Na njej merijo izhlapevanje vode iz zemlje, potrebo rastline hmelja po vodi, izhlapevanje vode z vodne površine in opravljajo meteorološke meritve, kot so merjenje temperature zraka in zemlje, njeno vlago, moč in smer vetra in sončno sevanje

OPREMA TRAKTORJEV, PRIKLOPNIKOV IN VPREGE

Konec preteklega meseca je izšel nov zvezni pravilnik o napravah, opremi, dimenzijah in skupnih težah vozil v cestnem prometu, ki med drugim določa ga-

- luči za osvetljevanje zadnje registrske tablice.
- Lahko ima tudi še:
- žaromet za luči z dolгим snopom,

Redno drugo škropljenje na poljih DE Kmetijstvo I

barite in opremo tudi za kmetijske vlačilce, priklopnike in vprege. Tako priklopnik z ojesom z eno osjo ne sme presegati 6 m dolžine, z dvema osem pa 10 m, medtem ko vprežno vozilo vključno z vprego ne sme biti daljše kot 10 m. Vozilo sme biti najširše le 2,5 m in visoko največ 4 m.

Pravilnik obravnava za traktorje le tiste vlačilce, ki na ravni cesti ne morejo razviti večje hitrosti od 30 km na uro in imajo dve osi ter kolesa s pnevmatikami. Ti traktorji morajo imeti delovno in parkirno zavoro, ki morajo izpolnjevati pogoje, ki veljajo za potrditev tehnične brezhibnosti.

Za osvetljevanje in svetlobno signalizacijo morajo imeti traktorji:

- glavne žaromete z zasenčeno lučjo,
- pozicijske luči,
- zavorne luči,
- odsevnike,
- smernike,

- žaromete za meglo,
- žaromete in luči za osvetljevanje delovnega mesta,
- gabaritne luči,
- luči za vzvratno vožnjo,
- zadnje luči za meglo in
- rotacijsko luč.

Traktor mora imeti svetlobni ali zvočni signalizator delovanja smernikov, če voznik ne more direktno videti najmanj po en smernik z vsake strani vozila.

Traktor mora imeti tudi dušilni izpušni lonec, ki duši zvok izpušnih plinov, plini pa ne smejo izstopati navzdol in ne na desno stran traktorja. Jakost zvoka izpuha oziroma ropot traktorja ne sme presegati nad 85 dB. Če ima traktor kabino in vetrobran, potem mora biti vetrobran iz varnostnega stekla, pralnikom in utiralcem.

PRIKLOPNIKI se smejo spenjati le v priklopni napravi, ki je pritrjena na ojačan del vlečnega vozila v zgibu tako, da omogoča premikanje priklopne na-

prave v vseh smereh, spenjalna os ali svornik pa mora imeti varovalo, ki pri normalni uporabi onemogoča, da bi se speti vozili ločili.

Za priklopnik, pri katerem največja dovoljena teža ne presega 1,5 tone oziroma pri katerem največja dovoljena teža ne presega največje dovoljene teže kmetijskega traktorja, na katerega je priklopljen, ni obvezno, da bi moral imeti delovno in parkirno zavoro.

Drugi priklopniki, ki jih vlečejo traktorji, morajo imeti delovno zavoro in parkirno zavoro.

Vsi priklopniki morajo imeti luči za označevanje in signaliziranje.

NAPRAVE NA VPREŽNIH VOZILIH — VOZOVIH

Ponoči oziroma ob zmanjšani vidljivosti mora imeti vprežno vozilo na svoji levi strani dve luči, in sicer: na sprednji strani luč, ki daje belo ali selektivno rumeno svetlobo, na zadnji strani pa luč, ki daje rdečo svetlobo. Ti dve luči morata biti na vozilu tako nameščeni, da sta popolnoma vidni za druge udeležence v prometu.

Bela ali selektivno rumena svetloba, ki jo dajeta luči, mora

biti vidna samo za udeležence v prometu, ki so pred vprežnim vozilom, rdeča svetloba pa samo za udeležence v prometu, ki so za vprežnim vozilom.

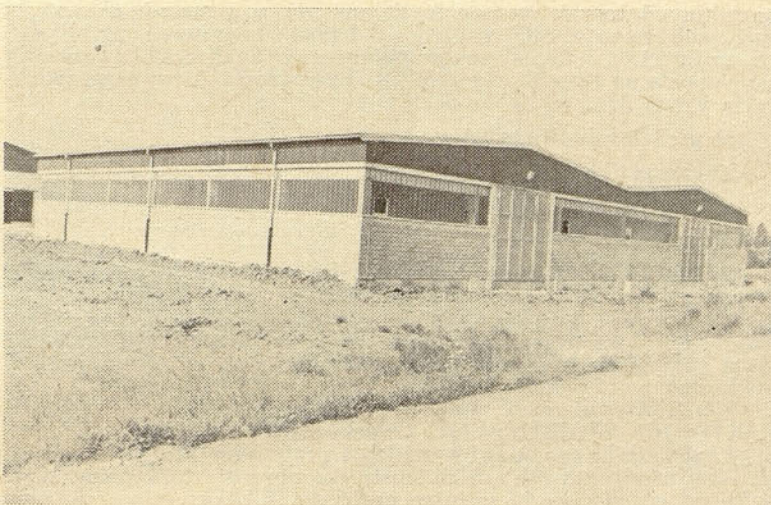
Luči morajo biti take, da je njihova svetloba ponoči pri dobri vidljivosti vidna na razdaljo najmanj 150 m.

Namesto teh dveh luči ima lahko vprežno vozilo na svoji levi strani eno samo luč, nameščeno tako, da je njena svetloba za udeležence v prometu, ki so pred njim, vidna kot bela ali selektivno rumena, za udeležence v prometu, ki so za njim, pa kot rdeča.

Vprežna vozila morajo imeti dva rdeča odsevnika, ki nista trikotne oblike, simetrično nameščena na zadnji strani vozila tako, da sta ponoči, kadar sta osvetljena z dolгим snopom luči motornega vozila, pri dobri vidljivosti vidna z razdalje najmanj 100 m.

Učinkovita odsevná površina odsevnika ne sme biti od površine ceste oddaljena manj kot 0,3 m in ne več kot 1 m. Medsebojna razdalja učinkovitih odsevnih površin odsevnikov ne sme biti manjša od 0,5 m. Učinkovita odsevná površina posameznega odsevnika mora meriti najmanj 20 cm².

Janko Zupanek

Novo skladišče TOZD Hmezad — delovne enote Zunanja trgovina stoji nasproti železniške postaje v Žalcu in bodo v njem uskladiščeni uvoženi stroji

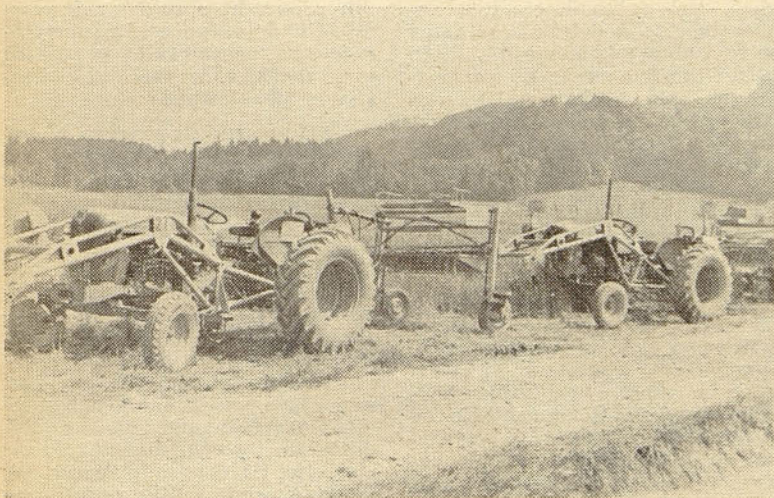
TUDI MI VARČUJMO!

V skladu s programom varčevanja v SR Sloveniji, ki so ga sprejeli Izvršni svet skupščine SR Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije in Zadrúžna zveza SR Slovenije je potrebno zlasti:

— omejevati in preprečevati razsipništvo v proizvodnji, predelavi, prometu in skladiščenju hrane, predvsem v smeri boljšega organiziranja distribucijske mreže;

— zavzeti se za boljše izkoriščanje za kmetijsko proizvodnjo sposobnih površin v SR Sloveniji s ciljem intenzivnejše pridelave in doseganja večjih hektarskih pridelkov; stimulirati je potrebno takšne gradnje, ki ne zmanjšujejo površin kmetijskih zemljišč;

— prizadevati si, da se v okviru splošnih naprav za stabilizacijo zmanjšajo stroški na vseh ravneh, tako v TOZD in njihovi režiji kot še zlasti pri porabi dragih reprodukcijskih (vendar ne v škodo večje porabe umetnih gnojil!), v kolikor jih je mogoče nadomeščati s cenejšimi in enako vrednimi iz domače proizvodnje v skladu s težnjo za boljše izkoriščanje domačih surovin.

V Novem Kloštru so tako kot že povsod cepili rž

ZUPANEK JANKO

Pomen, značaj in problematika varstva pri delu v podjetju

VSAKA DRUŽBENA UREDITEV IMA TEZNJO ZAVAROVATI IN ŠČITITI ZDRAVJE IN ŽIVLJENJE LJUDI NA DELU. ZLASTI V NAŠI SAMOUPRAVNI UREDITVI DELA IN ODNOSOV DAJEMO VEDNO VEČJI POMEN IN ZNAČAJ POSEBNO ZARADI EKONOMSKIH IN SOCIALNIH POSLEDIC, KI JIH POVZROČAJO NESREČE IN ZDRAVSTVENE POSLEDICE PRI DELU.

Varstvo pri delu je imelo do sedaj še vedno drugotni značaj prisotnosti kot pomembni činitelj v nizu prizadevanj za uspešnejšo vodenje, organiziranje in izvajanje proizvodnih nalog. Naloge varstva pri delu so se izvajale po naprej določenem in potrjenem programu ukrepov in dela.

Osnovni pokazatelj, ki pokažejo na stanje varstva pri delu in v določeni meri tudi raznolikost dela na področju varstva, so ustvarjanje in vzdrževanje zanimanja za varstvo pri delu: odkrivanje dejstev in osnovanje

ukrepov na dejstvih zlasti, da so vzroki neučinkovite proizvodne in delovnih navad tudi vzroki nizke stopnje varnosti pri delu.

Delo se je odražalo v neposredni tehnični kontroli, saniranju pogojev za delo, vzgoji in izobraževanju, pomoč pri konstruiranju delovnih pripomočkov in tehnoloških postopkov, izdajanju internih strokovnih ocen za delo in delovna sredstva, izdelave internih splošnih in normativnih pravil s področja varstva pri delu in požarnega varstva ter statističnih raziskovalnih in drugih področjih dela.

Iz večletnih poročil, analiz delovnih nezgod in od izjav zaslišanih ponesrečencev ali priče je dokazano, da je vrsto let okrog 45 % od poškodovanih poškodovanih zaradi kršitve osnovnih uzane varnega in smotrnega načina dela ter zaradi uporabe neustreznosti delovnih sredstev pri delu. Ta podatek je precej zaskrbljujoč oziroma je zelo očiten, če upoštevamo strukturo zaposlenih.

Sledi misliti, da je večina nesreč nastalo prav zaradi NEODGOVORNEGA ODNOSA NEPOSREDNIH ODGOVORNIH VOĐIJ DELA ne samo do varnega dela, ampak do dela sploh.

Kršitev zahtev varstva pri delu se opazi kar v osnovah. Pri

gradbeni del), medtem ko se kompleksno varstvo v projektih ne rešuje, posebno ne interne zahteve. Takšno sekundarno reševanje varstvenih problemov je vedno dražje od predhodnega.

Izvajanje sanacijskih in ureditvenih ukrepov zahtevanih od RID, službe VD v podjetju ali drugih činiteljev, ne potekajo sočasno v zahtevanih rokih ali pa se sploh ne realizirajo.

Do nekaterih že naštetih problemov prihaja zaradi neprimerne odnosa nekaterih strokovnih služb do upoštevanja zahtev varstva pri delu. Ti problemi pa bi bili v večji meri ublaženi ali do njih sploh ne bi prišlo, če bi bila koordinacija od strani strokovnih služb do službe varstva pri delu boljša. V samoupravnih aktih (pravilniku o VD, pravilu o osnovi in izvedbi investicij) je sicer določena primerna koordinacija, toda žal le na papirju. Služba je večkrat obremenjena z nenamenskimi delom z raznim administrativnim delom. Ažur-

Regionalna razprava in stališča

Na regionalnem posvetu predstavnikov občine Velenje, Mozirje, Laško in Zalec, v zvezi z razpravo o razvojnih možnostih SFRJ v razdobju od leta 1976—1980 in dokumentu o globalnih okvirih in možnostih razvoja SRS v času od leta 1975—1980, ki je bil dne 12. maja 1975 v Zalcu, se je razprava v konkretnih vprašanjih osredotočila na tista glavna gospodarska področja, ki so najpomembnejša v tem delu regije in sicer:

- a) predelovalna industrija
- b) energetika
- c) kmetijstvo in gozdarstvo
- d) promet.

Pod točko c) je bilo med ostalim rečeno, da je pomemben nosilec gospodarstva tudi kmetijstvo in gozdarstvo.

Razprava je kritično ugotovila, da je kmetijstvo v obeh dokumentih obdelano preveč načelno in da se mora predvsem v slovenskem razvojnem programu temu področju posvetiti večja in bolj konkretna pozornost.

Kmetijstvo moramo postaviti v cono najbolj PRIORITETNIH FAKTORJEV STABILIZACIJE. Odprti celokupen kompleks blagovnega prometa in cen, zlasti kmetijskih proizvodov postavlja kmetijstvo kot panogo na rob rentabilnosti, kar povzroča tudi vedno hujše politične, ekonomske in socialne probleme. S konkretnimi rešitvami na področju blagovne menjave ne smemo odlašati in jih moramo nemudoma vgraditi v kompleksen sistem ekonomske politike, katere mora predstavljati instrument in traso za doseg v obeh dokumentih zastavljenih ciljev.

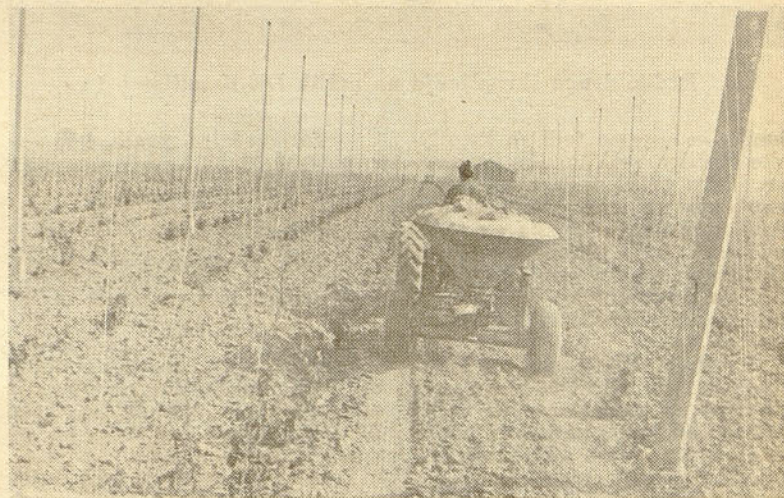
V gozdarstvu je potrebno napraviti korak naprej tudi v obeh dokumentih. Ugotovljeno je bilo, da nastopa vse večje neravnovesje med primarno proizvodnjo in lesno predelovalno industrijo. Iz leta v leto postajamo vse večji uvoznik lesa, na drugi strani pa zanemarjamo obnavljanje slovenskih gozdov. Ob takem stanju se vršijo nenehni pritiski z obeh strani proizvodnje za administrativno razreševanje.

V dokumentu je potrebno najti ravnotežje v tem, da ne kažemo večje medsebojne odvisnosti in nujnosti ekonomskega povezovanja. Naše gozdove moramo pričeti obnavljati takoj in sistematično, ker je bilo doslej veliko premalo napravljenega.

V razpravi je bila ugotovljena tudi neskladnost teh dokumentov z dokumenti 7. kongresa ZKS in 10. kongresa ZKJ, predvsem na področju otroškega varstva, premajhnega poudarka delavskemu turizmu na račun komercialnega turizma. Potrebno je kompleksno obdelati politiko investiranja v posamezne panoge v smislu policijskega razvoja SRS.

Razprava je tudi ugotovila, da morajo vzporedno s planiranjem razvoja teči razvojni programi interesnih skupnosti v republiki in občinah, za kar pa je bilo ugotovljeno, da te do danes so zelo malo napravile in da zato niso usposobljene.

Razprava je podprla predvsem tiste naloge izobraževalnega procesa, ki najbolj intenzivno podpirajo cilje za vzgojo našega človeka, da se usposobi za učinkovito in ustvarjalno delo, kot osnovnega nosilca tako razvojnega programa SRS in SFRJ.

Velik trosilec mineralnih gnojil potrosi 3 ha hmeljišč v tem času z enim polnjenjem

razpisih ali objavah prostih delovnih mest se ne uveljavlja pogoj oziroma zahteva o obvladanju zahtev znanja iz tvarine varstva pri delu za DM, za katero to predvideva akt o sistemizaciji. Iste napake se opazajo pri zaposlovanju ostalih delavcev, zlasti na nevarnejših in zdravju škodljivih mestih. Pri slednjih se zanemarjajo tudi obvezni predhodni ustrezni zdravniški pregledi. Pri nabavah strojev, naprav in ostalih delovnih sredstev se še vedno zanemarjajo stališča in vrednosti pomena do varnostnih potreb. Posledice takšnega odnosa se v poznejšem času odražajo kot nevšečnosti, nepotrebna dela in nepotrebni strošek zaradi dodatnih del in dodatne opreme. Tudi pri naročanju raznih projektov in načrtov ter izdelavi objektov pri zunanjih kot domačih projektantih in izvajalcih so se zanemarjala določila 8. oziroma 21. člena Temeljnega zakona o varstvu pri delu, oziroma se zanemarjajo določila 5. člena Zakona o varstvu pri delu. Tudi kasneje pridobljena soglasja od pooblaščenega zavoda o upoštevanju osnovnih varnostnih zahtev vedno niso dovolj popolna, ker se več ali manj nanašajo le na določeno oziroma naročeno mnenje ali oceno (električni del,

nost dela te je večkrat odvisna tudi od odnosov znotraj skupnih služb.

Dogaja se, da nekateri vodstveni delavci preočito zastavljajo varnost. Zdi se jim škoda minimalnih sredstev za zavarovanje delovnega mesta ali vzgoje delavcev za potrebno strokovnost. Pri takšni tehnokratski miselnosti služba varstva pač ne more prodreti z ukrepi. V takšnih primerih se celo neodgovorno ščiti določene osebe, ki odločajo na posameznih področjih brez poslušanja za reševanje varstvene problematike.

Neodgovorno in površno je poročanje v zvezi z delovnimi nezgodami (izpolnjevanje in pošiljanje prijav o nesrečah pri delu, izpolnjevanje in pošiljanje poročil v zvezi z odsotnostjo z dela zaradi nesreč ali bolezni). Posebno svojstven je odnos pri izpolnjevanju, evidentiranju in dajanju izjav o nesrečah pri delu posebno, če morajo to delo opraviti neposredni vodje. Največkrat so prijave izpolnjene z neresničnimi in nelogičnimi podatki tako, da je za nesrečni dogodek krivo podjetje, pa četudi je očitno, da je do nezgode prišlo zaradi malomarnosti delavca.

(Dalje prihodnjič)

Kmetijska mehanizacija v Sloveniji

Proces opremljanja s stroji poteka hitro in premalo racionalno. Število traktorjev je naraslo od 5415 (1969) na 20.050 (1973). Povprečna moč traktorjev je dosegla 27 KS, vedno večje pa je povpraševanje po strojih z 40 ali več KM. Na družbenih posestvih pa se pomika jakost traktorjev od 60 proti 100 in več KS. Za pogon sodobnih strojnih linij se vse bolj uporabljajo traktorji preko 150 KS. Do

leta 1973 je naraslo tudi število drugih priključkov in strojev: kosilnic na 32.000, samonakladalnih prikolic 3500, molznih strojev 2300 kom, žitnih kombajnov v skupnostih 280 kom., v skupnostih imamo še 380 silokombajnov, 36 kombajnov za krompir. Pri takšnem naraščanju strojne opreme in traktorjev je na trgu oskrba še vedno nezadovoljiva. V Sloveniji imamo še vedno več kot polovico novih traktorjev

vsako leto iz privatnega uvoza. Glavni problem je tipizacija strojnega parka in pa hitrejši razvoj domačih zmogljivosti. Glede na problem, ki ga ima IMT Beograd v oskrbi s traktor-skimi motorji, ta tovarna že pet let ne izpolnjuje najavljenega obsega proizvodnje; hkrati pa preprečuje bodisi uvoz, bodisi gradnjo novih kapacitet. Projekt »Store« bi zato morali pospešiti, še posebno, ker ima v aranžmanu s tujim partnerjem možnost del proizvodnje izvoziti, kar ne bi pretirano povečalo ponudbe na domačem trgu. Glede ostale industrije strojev in opreme pa velja pospešiti boljše delitev programa po sklopih in ne po končnih proizvodih, če bi naj ob večjih serijah prišli do cenejše opreme v kmetijstvu. Slovenija bo tudi v prihodnje kupovala traktorje, manjši del za povečanje, večji pa za obnovo parka, saj je skoraj petina strojev nabavljena v rabljenem stanju, trajanje traktorja pa računajo med 8 in 10 let. Tako bi letno povpraševanje v prihodnjih letih variralo med 2 in 3 tisoč stroji.

Za specialne stroje, ki pa jih ne kaže osvajati v domači proizvodnji, bi morali poenostaviti uvozno proceduro in znižati davke, saj še mnogo kje pretiravamo z zaščito domače proizvodnje, ki je ni.

Na področju kmetijske mehanizacije pa velja opozoriti še na dve značilnosti, ki sigurno zmanjšujeta ekonomske rezultate v kmetijstvu samem:

— v družbenem sektorju prepočasi uveljavljamo nove stroje za pripravo setve in setev samo (koruza), prav tako kompletirane posameznih linij prepočasi poteka;

— v kooperaciji pa nismo razvili dovolj strojnih skupnosti, predvsem pa takih, ki bi za posamezno vrsto združevala za obdelavo tudi določene zemljiške površine, saj je to pogoj za uporabo sodobnih strojev z večjo zmogljivostjo. Za razvoj takšnih skupnosti premalo skrbimo, potem ko so že ustanovljene.

BENEFICIRANO DELO

Gozdni delavci in sekači, ki pri delu stalno uporabljajo motorno in ročno žago in sekuro bi naj v bodoče imeli beneficirano delovno dobo.

Vsakih dvanajst mesecev dela se jim šteje za petnajst mesecev zavarovanja.

Beneficiran staž 12 mesecev za 14 mesecev se šteje tudi soferjem tovornjakov in avtobusov.

Ta zavarovalna doba velja s povečanjem od 1. januarja 1960 dalje, čeprav se šteje v drugih republikah ta doba že od 1945. leta dalje.

Za trosilcem mineralnih gnojil gre brana v Loki in Brezju ob Drešnji vasi

PREGLED VZROKOV DELOVNIH NEZGOD PO ENOTAH 1974

Tek. št.	Skrajšan opis vzrokov nezgod	TOZD/DE	Kmet. sk. sl.																					Podj.		
			Kmet. I.	Kmet. II.	Kmet. III.	Kmet. IV.	Govedoreja	Gozdarstvo	Kmet. Šmarje	Kmet. Radlje	Sadjarstvo	Vrtnarstvo	Kooperacija	Mesnine	Mlekarna	Hmežad	Mešal. krmil	Strojna	Gradbeništvo	Gostinstvo	Hladilnica	Skupne sl.	prim.	v %		
1	neustreznost delovnega mesta						1		1					3	1			2	1				9	9		
2	neustreznost delovnih sredstev									1				1				2	2				6	3		
3	neustreznost tal del. prostorov						1				1			3	2				4	2		13	6			
4	pomanjkljivo ali neustrezno vzdrževanje delovnih sredstev			1						1				1				2					5	2		
5	orodje ni bilo brezhibno		1							1				1				3					6	3		
6	nesmotn način — nev. met. dela				2	4	2	1	2	1		2	1	2	12			4	2				35	16		
7	pomanjkljivost transportnih sredstev			1											2				1				4	2		
8	neurejen notranji transport				1										1	2		1					5	2		
9	neuporaba teh. var. naprav na delovnih sredstvih						1								2		1			2			6	3		
10	pomanjkanje ali neuporaba ustreznih oseb. var. sredstev			2		1	2								5			2	1	1			14	6		
11	nepoučenost pri delu														3								3	1		
12	slaba organizacija dela								1			1	1	2	1		1	2	1				10	5		
13	opravljanje nepoklicnega dela ali premalo delov. izkušenj			2	1	1				1					5			1			2	13	6			
14	kršitev osnovnih pravil »VD«						1		1	1					3		1	1			1		9	4		
15	osebni — malomarni odnos do dela						1								3			1	1				6	2		
16	infekcije v zvezi z delom														11								11	5		
17	nezgode zaradi nereda in nediscipline											1		7				1					9	4		
18	nezgode po drugi osebi									2				1	3								6	3		
19	zaradi 6. zastrup. s pesticidi																					0	0			
20	prometne nezgode na delu													2	1			3		1	1		9	4		
21	nezgode na poti na in z dela				1		1			1		1	2		8			1		1		1	17	8		
22	poklicna obolenja																						0	0		
23	nezgodo povzročila žival						3			1					6								10	5		
24	drugi razlogi — vzroki				1		3			1		1	3		1			2					12	6		
25	skupaj			1	5	7	6	9	8	2	7	8	4	9	5	82	9	1	2	28	12	8	1	4	218	100

Na novo delovno mesto

Svetovalec glavnega direktorja Božo Jurak odhaja s 1. junijem na Zavarovalnico Sava v Celje za direktorja.

Na novem delovnem mestu mu želimo sodelavci ugodno počutje in veliko delovnih uspehov!

(Nadaljevanje s 6. strani)

Vemo, da zaradi neoblikovanih gibanj na trgu, zaradi nesorazmerja cen za proizvodna sredstva in kmetijske proizvode, prav v živinorejski panogi položaj ni prav nič rožnat. Razni ukrepi so imeli slabe učinke, ker so bile rešitve kratkotrajnega značaja. Najbolj drastičen primer iz preteklega obdobja je bila npr. zamrzitev cen mesa, medtem ko so cene za koruzo bile proste. Posledice čutimo še danes. Normalna podražitev krmil je hudo zamajala temelje v živinoreji. Zato je sedaj na živinorejcih samih, da si pomagajo kar najbolj učinkovito s tem, da si bodo izboljšali lastno krmno bazo, povečavali prirejo mleka in mesa ter si s tem zmanjševali proizvodne stroške.

Le na ta način se bo dalo zopet predstaviti vsem težavam, ki se neprestano pojavljajo v živinorejski proizvodnji in ki večkrat na prvi pogled izgledajo nepremostljive — pa niso.

KMALU SREDNJEROČNI PLAN

V letu, v katerem bomo pripravljali, usklajevali in sprejemali srednjeročni plan za obdobje 1976–1980, je potrebno iz širših vidikov oceniti vlogo in pomen kmetijstva za skladni gospodarski razvoj. Pri tem je koristna tudi ocena dosežkov in problem minulega obdobja in plana, ki ga bomo v tem letu realizirali. V tem smislu naj bi bilo gradivo pripomoček, podlaga za opredelitev nalog, ki v prihodnje čakajo delovne ljudi v organizacijah združenega dela in njihovih asociacijah.

Zemljišča so osnovni produkcijski faktor vsakega kmetijstva. V minulih 6 letih smo v kmetijstvu izgubili 14.000 ha njiv na račun urbanizacije in za druge nezemeljske namene, z melioracijami pa smo jih pridobili le 2.850 ha. Na slovenskega prebivalca odpade le 16 arov orne zemlje. Pomembna je maksimalna racionalnost v rabi prostora.

Deagrarizacija v globalu hitro poteka, zmanjševanje števila kmečkega prebivalstva se konstantno nadaljuje po stopnjah med 3 in 4 %. Kmečkih gospodarstev, ki živijo izključno od kmetijstva je 80.000, prav toliko pa je onih, na katerih presega dohodek iz kmetijstva polovico skupnih dohodkov. Nosilcev zdravstvenega zavarovanja iz statusa kmeta je 88.000.

Kmetijske delovne organizacije so nosilci organizirane proizvodnje, predelave in prodaje. V 580 delovnih enot ali združnih enot je vključenih 42.707 članov kmetov (kooperantov ali združnikov). Proizvodne skupnosti kmetov so osnovna proizvodna celica, v kateri združujejo kmetje svoje delo in sredstva, deluje jih blizu 780. V strokovne odbore in komisije v združni organizaciji je vključenih 2.569 kmetov.

Družbena posestva gospodarijo na 129.00 ha kmetijskih zemljišč, to je 14,2 % od skupnih kmetijskih zemljišč. V letu 1975 je družbeno kmetijstvo sodelovalo v skupni prodaji kmetijskih pridelkov s 47,5 % in vrednostjo 1.355 milijonov din. Zasebni proizvajalci so bili v skupnem odkupu udeleženi s 1.456 milijoni din ali 52,5 %. Poleg tega so v neorganizirani tržni proizvodnji in prodaji realizirali kmetijskih pridelkov za nadaljnjih 350 milijonov — kar pa predstavlja grobo oceno, saj ta promet ni evidentiran.

Delež kmetijstva v družbenem proizvodu gospodarstva znaša 7,2 %, delež živilske industrije pa 5,5 %, oba skupaj v letu 1975 — 10,7 %, kar je za tretjino manj kot leta 1965.

Plan 1971/75 sicer ne bo v celoti izpolnjen. Dosežena bo stopnja 2,5 % poprečno letno namesto 2,7 % pa vendar pomeni to že glede na doseženo v letu 1974 povečano proizvodnjo za 2.400 vagonov pšenice, 4.100 vagonov koruze, 2.800 vagonov sadja, 1.000 vagonov govejega mesa, 100 vagonov prašičjega in 900 vagonov perutninskega mesa ter 6.600 vagonov preko mlekarne odkupljenega mleka. Skupaj torej za 17.900 vagonov večji pridelek v letu 1974 kot leta 1970.

Ti dosežki so v letu 1974 zadeli na dva problema: presežek mesa in bistvena podražitev krme, zato je v prihodnje nujno povečati proizvodnjo lastnih krmilnih žit in drugih krmnih rastlin, zmanjšati dokup iz drugih republik in prav tako uvoz. V tej zvezi je nujna intenzifikacija družbenih posestev in razširitev sodelovanja s kmeti. Pospeševalna služba sodeluje s 25.739 kmetijami, od tega je 4.513 že moderniziranih in 6.544 programov je v pripravi.

Opravititi pa imamo tudi z neracionalnimi postopki. Zato je treba povečati število skupnosti, da bomo bolj ekonomično proizvajali. Transfer tehnologije je še vedno prepočasen tako med družbenimi posestvi, kot med posestvi in kmeti, zato so razlike v dosežkih zelo občutne.

Poseben problem so kadri, primanjkuje jih v pospeševalni službi, pa tudi na družbenih posestvih, zato je nujno povečati vpise, pospešiti študij in izboljš-

šati delovne in učne pogoje v šolah. Razrešiti moramo na novih osnovah tudi financiranje pospeševalne službe.

Ob nalogi, povečati rastlinsko proizvodnjo, bodo v naslednjih letih močno narastle potrebe po reprodukcijskih materialih in opremi, zato je nujno pospešiti gradnjo proizvodnih kapacitet za gnojila, pa tudi za lastni traktor, saj postaja pri gnojilih transport vse bolj pomembna postavka, oskrba traktorjev pa že vse od leta 1970, ko je povpraševanje narastlo, ne zadošča. Letna poraba gnojil bo v prihodnjih letih rastle od 16.000 vagonov na 20.000 in leta 1990 na 55.000 vagonov. Prav tako pričakujemo samo v Sloveniji v prihodnjih letih, da bo povpraševanje po traktorjih znašalo letno med 2.000 in 3.000.

Po izdelani oceni ustvarja kmetijstvo na sektorju osebne reprodukcije in investicijske porabe za okrog 3 in pol milijarde din in če temu prištejemo še kupno moč kmečkih gospodarstev iz nezemeljskih dejavnosti, se ta poveča na 5 in pol milijard.

Kmetijske pridelke dobiva pretežno živilska industrija (62 %), 22 % jih gre v prodajo trgovski mreži, 11 odstotkov direktno potrošniku, 5 % pa predstavljajo kože, ki gredo tovarnam usnja.

Glede na premike cen v letu 1974 in prvi polovici 1975. leta, ekonomsko v težkem položaju, saj so bile cene mesa korigirane jeseni 1973. Na sploh je kmetijstvo v letu 1974 in 1975 prevzelo znatno breme stabilizacije na svoje rame. V primerjavi z letom 1965 se je količina proizvodov, ki jih je moč kupiti za enourni povprečni zaslužek, povečala za 30 do 80 %, odvisno od vrste proizvodov. Zaradi normalnega razvoja proizvodnje so korekcije nujne, nasploh pa je v prihodnje zagotoviti postopne premike v cenah, in ne velikih skokov, kar je v mnogočem krivo administriranje na tem področju.

Ker so se v letu 1974 zmanjšale možnosti za izvoz mesa in živine, je kmetijska zunanjetrgovinska bilanca bila to leto prvič negativna. Zato je preorientacija k racionalnejšim oblikam reje in k večji rastlinski proizvodnji tudi iz tega vidika nujna. Enako nujna pa je organizacija izvoza in sploh boljši in enovitejši nastop naših organizacij v tujini.

Investicijska dejavnost je v porastu, postaja vse bolj organizirana. Kmetijska razvojna skupnost predstavlja institucionalizacijo samoupravnega organiziranega sistema razširjene reprodukcije v kmetijstvu. Po trenutnih izračunih pa je situacija za letos problematična, saj organizacije nimajo dovolj lastne udeležbe, pa tudi zmanjšana likvidnost zavira normalni tok investiranja. Glede na proizvodne naloge pa bi bilo nujno prav obratno stanje.

Ob doseženih rezultatih, ki so posledica družbeno organizirane akcije, ne sme zaradi kasnega reagiranja odgovornih organov propasti kontinuiteta prizadevanj, ki so jih delovni ljudje vložili v hitrejši razvoj proizvodnje hrane.

Veliki kompleksi rži z rženimi rožički bodo kmalu dozoreli

POZDRAV IZ MORAVSKIH TOPLIC

V tem prelepem kotičku naše domovine smo se zbrali udeleženci vseh petih seminarjev, ki jih je organiziral RSZSS in RKZSMS, na dvodnevem seminarju.

Kot gost in obenem predavatelj je govoril tovariš Franc POPIT. Govoril je o gospodarski situaciji pri nas in o vzrokih, da je naše gospodarstvo zašlo v nekatere težave. Podal je tudi kratko oceno o vlogi Jugoslavije v svetu, o sovražnem delovanju raznih reakcionarnih sil doma in v tujini. Poudaril je predvsem, da se mora krečiti vloga delavskega razreda in partije. Na seminarju so nam predavali še drugi priznani družbenopolitični delavci, kot generalna sekretarka ZSS. Govorila je o vlogi sindikatov in njihovih nalogah pri uveljavljanju našega samoupravnega sistema.

Razšli smo se z novo vero in napojeni z novo močjo za nadaljnje naše delo.

Franc Majetič
TOZD Mesnine Celje

Po sklepu skupnega odbora za medsebojna razmerja z dne 18. 4. 1975 razpisujemo naslednje:

Štipendije in učna mesta

za šolsko leto 1975/76

I. ŠTIPENDIJE

1. Biotehniška fakulteta — agronomska smer	1 štipendija
2. Ekonomska fakulteta — podjetniška smer	3 štipendije
3. Pravna fakulteta	2 štipendiji
4. Fakulteta za arhit. gradb. in geodezijo — gradbeni oddelek — visoke gradnje	2 štipendiji
5. Višja tehniška šola — strojni oddelek	2 štipendiji
6. Višja agronomska šola — pospeševalna smer	2 štipendiji
7. Višja ekonomska komerc. šola — finančna smer	3 štipendije
8. Višja pravna šola	3 štipendije
9. Ekonomska srednja šola	5 štipendij
10. Tehniška šola Celje — strojni oddelek	3 štipendije
11. Tehniška šola — gradbeni oddelek	2 štipendiji
12. Tehniška kmetijska šola	6 štipendij
13. Poklicna mlekarška šola	1 štipendija

Za otroke kooperantov podjetja, ki bodo po končanem šolanju ostali doma na kmetiji za

14. Tehniško kmetijsko šolo v Mariboru	5 štipendij
15. Šolo za kmetovalce v Šentjurju	30 štipendij

Pogoji:

1. Pri izbiri kandidatov za štipendije imajo prednost prosilci, ki so končali osemletko, srednjo ali višjo šolo z odličnim ali prav dobrim učenim uspehom, ki imajo slabo gmotno stanje in ostale pogoje, ki so v samoupravnih aktih podjetja ter po kriterijih samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov.

2. Prošnji za štipendijo, ki jo je treba pravilno izpolniti na obrazcu DZS 1,65 in jo ni treba kolkovati, naj kandidati predložijo:

— prepis zadnjega šolskega spričevala oziroma potrdilo o opravljenih izpitih

— potrdilo o premoženjskem stanju in dohodkih družinskih članov (izpolniti obe strani!) obr. 0,12

— mnenje in priporočilo šole (za srednješolce).

3. Rok za pošiljanje dokumentov je 30. junij 1975, za šolo pod št. 15 pa 31. avgust 1975.

4. Prepozno vloženi prošnji ali prošnji brez zahtevane dokumentacije komisija ne bo obravnavala.

5. Prošnje in dokumente pošljite na naslov: Hmezad, kadrovskega oddelka, Zalec.

II. UČNA MESTA

1. Poklicna živilska šola Maribor (za TOZD MESNINE Celje)	5 učnih mest
a) mesar klavničar	3 učna mesta
b) mesar predelovalec	6 učnih mest
c) mesar	1 učno mesto
d) predelovalec mesa	
2. Šolski center za blagovni promet (za TOZD MESNINE Celje)	5 učnih mest
— prodajalka v delikatesi	
3. Center poklicnih šol »Boris Kidrič« Celje (za TOZD STROJNA Zalec)	9 učnih mest
— strojni ključavničar	8 učnih mest
— avtomehanik	1 učno mesto
— avtoklepar	1 učno mesto
— avtoelektričar	2 učni mesti
— kovinostrugar	
4. Kmetijski šolski center Celje — poklicna vrtnarska šola (za TOZD VRTNARSTVO Celje)	2 učni mesti
a) cvetličar	2 učni mesti
b) vezalci cvetja	
5. Gostinska šola Celje (za TOZD GOSTINSTVO Celje)	2 učni mesti
a) natakar	2 učni mesti
b) kuhar	

Pogoj za kandidate za učna mesta je uspešno končana osemletka, razen za poklica ozkega profila pod št. 1, točki a) in b), kjer je pogoj končanih 6 razredov osnovne šole, zadovoljiv rezultat testiranja, fizična in psihična sposobnost.

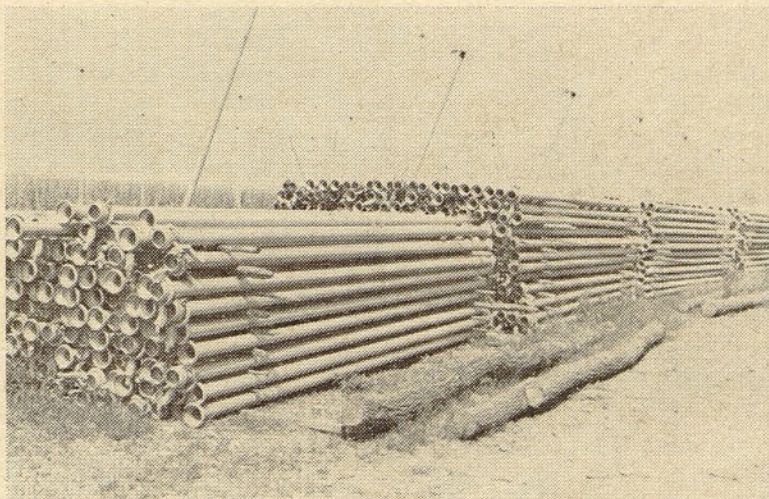
K prošnji za učno mesto morajo prosilci predložiti prepis zadnjega šolskega spričevala.

Rok za pošiljanje prošnji je 20. junij 1975.
Prošnje in spričevala pošljite na naslov:

Hmezad TOZD Mesnine Celje, Cesta v Trnovlje za razpisana učna mesta pod št. 1 in 2, za učna mesta pod št. 3 na Hmezad TOZD Strojna Zalec, Ivanke Uranjekove 1, za učna mesta pod št. 4 na Hmezad TOZD Vrtarstvo Celje, Ljubljanska 95, za učna mesta pod št. 5 na Hmezad TOZD Gostinstvo Celje, Kidričeva 6.

Skoraj ni krompirjevega grma, da ne bi bilo na njem koloradskega hrošča

V pričakovanju suše

V GOSTEH PRI KMETIJIH ČRNE GORE

V Rivieri Njivice delavni

ZVEZA KMETIJSKIH INŽENIRJEV IN TEHNIKOV JUGOSLAVIJE JE PRIREDILA OD 4. DO 7. MAJA V HERCEGNOVEM REDNO SKUPŠČINO POD POKROVITELJSTVOM DKIT ČRNE GORE. OBIŠKALI SMO SKADARSKO JEZERO, NASADE NA ČEMOVSKEM POLJU IN SE NEKATERE OBJEKTE AGROKOMBINATA »13. JUL«, TITOGRAĐ IN MUZEJE CETINJA.

Letala proti Dubrovniku so v prelepih prvomajskih dneh prepolna turistov iz severne Evrope, zato slovenska delegacija ni letela skupaj, ampak v skupinah, kakor je pač dobila mesto.

Čudovit je bil pogled skozi raztrgane oblake na pokrajino pod nami. Preleteli smo centralne gore in odprl se nam je prečudovit pogled na obalo in morje.

Naslednjega dne so nas gostitelji popeljali z avtobusi po Boki Kotorski mimo Tivata in Budve proti Skadarskemu jezeru, kjer smo si ogledali mamutске načrte za izsušitev velikih predelov jezera po A in B projektu. Projekt C pa so že uresničili do precejšnje mere. Saj na nekdanjem dnu Skadarskega jezera na Čemovskem polju nasproti titograjskega letališča pa tja do mesteca Tuzi pod gorami ob albanski meji, kjer živijo Malizori, se raztezajo skoraj nepregledni vinogradi vranca na Rih-tarjevi podlagi, poskusni nasadi raznega sadja, ki pa se ne obnesejo. Tla so zelo kamenita in po rasti trte za njo ugodna; jablane, hruške in lešniki pa se zaradi pomanjkanja vode in prevelike vročine ne razvijajo najlepše. Obnesejo pa se breskve, ki so povsod v tej dolini tja do Titograda zelo bujne.

Ogromno je še neobdelanih površin v tej priobalni coni Skadarskega jezera in veliko še bo

truda in denarja vloženega v uresničitev tega programa.

Obšli smo vinograde v Sadinah in še nasade breskev na Lješkem polju. Za zaključek so nam pokazali klet v okolici Titograda in nas, kot samo oni znajo, pogostili s pečeno postrvjo in vran-cem — črnim črnogorskim vinom.

Vožnja skozi slikovite pokrajine mimo Reke Crnojevića do Cetinja je potekla v debatah in urejanju vtisov, ki jih je za kratek čas bilo skoraj preveč. V Cetinju smo obiskali muzeja in na poti skozi Njegoše v obžalovanjem zrlji na Njegošev mavzolej na Lovčenu, ki je žarel v zahajajočem soncu obdan še s snegom. Slednji nam je onemogočil dostop na vrh.

Enkratni je bil pogled s kotorskih serpentin na v mrak se utaplajoči zaliv in oranžen odsev v morje se utaplajočega sonca.

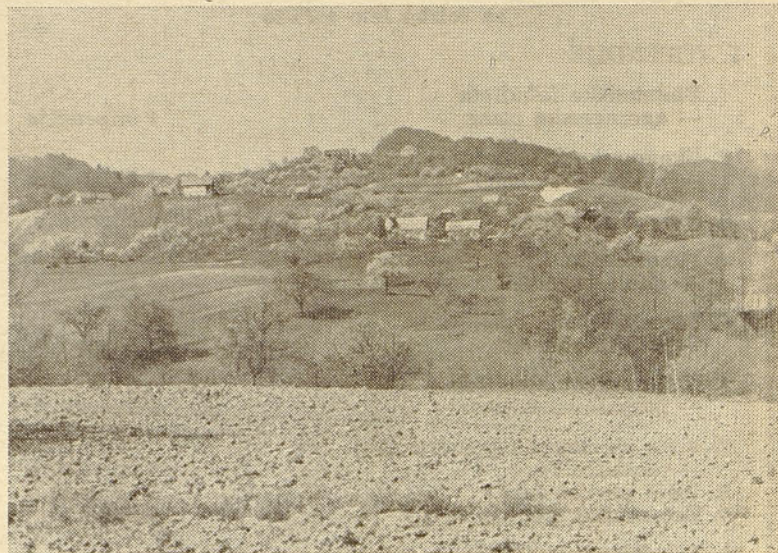
Naslednji trije dnevi so bili delavni. Saj je skoraj 600 delegatov in gostov v novem velikem hotelu Riviera na Njivicah poslušalo uvodni referat predsednika ZKITJ Milorada Stanojevića o nadaljnjem razvoju kmetijstva v Jugoslaviji, tematske referate o razvoju prehranske industrije v Vojvodini, o razvoju kmetijstva v planinskih področjih in ob obali. O istih vprašanjih smo razpravljali tudi po sekcijah, kjer je bilo zelo živahno.

Na plenarni skupščini so bila podana poročila o delu ZKITJ, izvoljeni novi organi in predložen statut.

Ob zaključku na svečanem delu skupščine pa so razdelili pri-

znanja zaslužnim članom. Domačini so zaigrali, zapeli in zaplesali.

Več o strokovnem delu skupščine lahko preberete v 4. številki Ekonomike poljoprivrede. Vy

Pomlad na Kozjanskem

PROGRAM NALOG IN UKREPOV

ZA IZBOLJŠANJE LETOŠNJE GOSPODARSKE SITUACIJE

Delovna skupnost skupne službe

Izhajajoč iz temeljnih dokumentov republiške resolucije o družbeno-ekonomski politiki in razvoju Slovenije za leto 1975, občinske resolucije in stališče sprejetih na občnem zboru osnovne organizacije sindikata, sprejme delovna skupnost ta program.

Delovna skupnost strokovne službe, kot stroškovna kategorija ima na področju nalog in ukrepov za izboljšanje gospodarske

situacije svojstven pomen. Ta pomen se izraža z vrsto nalog, ki vplivajo direktno na zboljšanje gospodarske situacije v TOZD, kar je cilj rednih nalog in programa dela vsake posamezne službe, in vrste nalog in ukrepov za učinkovitejšo izpolnjevanje rednih nalog in programa dela služb. Konkretizacija le teh je naslednja:

Struktura stroškov naše delovne skupnosti poudarja, da je strošek delovne sile tisti strošek, ki daje ton obsegu vseh stroškov skupnih služb, saj znaša 70,1 % vseh stroškov.

Iz te ugotovitve izvira osredotočenje vseh ukrepov prav na storilnosti in učinkovitosti zaposlenih.

ORGANIZACIJA DELA

Utečen način dela in organizacije potekata že nekaj let nespremenjeno. Pri tem prihajajo do neke stopnje »obratovne slepote«. Za reševanje teh težav že sodelujejo tuji strokovnjaki. Zato je nujno pospešiti delo v zvezi s snemanjem obstoječega stanja in proučitvijo in izbiro boljših organizacijskih oblik s kadrovs-kimi in prostorskimi rešitvami. Pri tem so prioritete naloge:

a) cilj najenostavnejša vez med skupnimi službami in TOZD, izključiti vsako dupliranje nalog in odgovornosti;

b) elektronska obdelava podatkov mora posredovati istočasno in primerno obdelane podatke vsem službam, ki podatke koristijo, kajti s tem bo izključeno dupliranje pošiljanja in oblikovanja informacij na nivojih TOZD in skupne službe;

c) uvedba večje koordinacije posameznih služb — teamska ob-ravnava posameznih poslov, ki bo

(Nadaljevanje na 15. strani)

INDEKS CEN V TRGOVINI NA DROBNO

	1965	1970	1971	1972	1973	1974
Črn kruh kg	100,0	135,3	164,9	169,3	220,2	315,8
Testenine z jajci kg	100,0	148,5	168,7	173,2	181,6	308,5
Krompir kg	100,0	143,9	165,8	237,8	328,0	328,0
Jabolka kg	100,0	98,4	180,0	208,6	241,2	187,8
Grozdje kg	100,0	127,7	187,4	228,3	229,6	—
Govedina s kostmi kg	100,0	145,7	161,1	183,1	217,9	270,0
Zaklan prašič kg	100,0	139,7	151,6	174,6	225,6	248,9
Sunkarica kg	100,0	252,3	278,4	302,8	331,5	381,6
Jajca kom.	100,0	158,3	177,1	202,1	275,0	287,5
Mleko l	100,0	138,9	190,3	247,8	271,7	345,1
Trapist kg	100,0	152,9	194,2	228,4	242,7	313,8
Olje l	100,0	121,4	125,9	184,7	211,0	352,9
Sladkor kg	100,0	117,5	132,9	169,2	211,3	507,5
Vino l	100,0	136,6	279,6	357,3	510,9	601,7
Tkanina za moško obleko m	100,0	135,0	153,3	168,6	197,9	296,7
Moška srajca kos	100,0	203,8	229,1	254,1	300,6	396,0
Moški čevlji boks kom.	100,0	176,1	209,3	268,7	379,3	446,9
Ženski nizki čevlji kom.	100,0	211,2	269,9	348,4	459,2	659,5
Električni štedilnik kom.	100,0	185,3	204,2	226,7	326,4	426,0
Sekira	100,0	182,1	226,4	291,8	359,0	—
Opeka kos	100,0	200,0	277,5	322,5	380,0	537,5
Cement kg	100,0	161,5	207,7	234,6	276,9	380,8
Delo moške obleke	100,0	215,1	240,1	275,3	350,0	535,9
Kino vstopnica	100,0	271,9	351,1	328,5	386,4	581,1

VIR: Izračunano po podatkih letopisa 1974.

Redna knjižna zbirka Prešernove družbe

V letu 1975 bo Prešernova družba izdala za svoje naročnike naslednje knjige:

PRESERNOV KOLEDAR 1976

Beno Zupančič:
PLAT ZVONA, roman

Milena Mohorič:
HISA UMIRAJOČIH, roman

Fran Milčinski:
PTIČKI BREZ GNEZDA, mladinska povest

HIGIENA IN KOZMETIKA, priročnik

Zbirko bodo člani prejeli broširano za 70 din, vezano (koledar bo broširan) pa za 100 din.

Člani, ki bodo imeli plačano članarino do 30. junija, bodo prejeli še knjigo:

POVEST O DOBRIH LJUDEH
Miško Kranjec:

Vse knjige iz te zbirke bodo prejeli člani hkrati v mesecu novembru 1975.

Zbirko naročite na naslov:
Prešernova družba
čkovni račun 50100-678-45127
61000 Ljubljana, Opekarska 27

OBJAVA

TOZD Kmetijstvo Žalec — DE
Gozdarstvo Polzela, zaposli ta-
koj več delavcev za delo na ža-
gi in v gozdu, kjer je stalno de-
lo beneficirano.

Prijave sprejema DE Gozdar-
stvo Polzela.

OGLAS

Prodaj hmeljski ogrodnik pri-
lagodljiv za stare in nove nasa-
de.

Jože Vedenik
Dolenja vas 3
Prebold

ZDRAVSTVENO VARSTVO- MINIMALNI OSEBNI DOHODEK

Po določilu zakona o minimalnem osebnem dohodku (Ur. list SRS št. 17/73) znaša minimalni osebni dohodek 45 % po-
prečnega za poln delovni čas preračunanega osebnega dohod-
ka zaposlenih delavcev v republiki v preteklem letu. Poprečni
mesečni čisti osebni dohodek zaposlenih delavcev v SR Slove-
niji v letu 1974 je znašal 2.815 din. Tako znaša minimalni
osebni dohodek 1.266,75 din.

Organizacije združenega dela, ki so pooblaščenice za izpla-
čilo nadomestila osebnega dohodka za čas zadržanosti od dela
nad 30 dni opozarjamo, da pri izračunu nadomestila upošte-
vajo povečan minimalni osebni dohodek, ki znaša 1.266,75 din
od 1. 1. 1975 dalje.

Pri tem vas opozarjamo, da je z 31. 12. 1974 prenehal
veljati odlok o izrednem povečanju minimalnega osebnega
dohodka, ki se je povečal 1. avgusta 1974 za 120 din. Torej
minimalni osebni dohodek znaša 1.266,75 din od 1. 1. 1975 dalje.

Glede na povišan minimalni osebni dohodek se je s 1. 1.
1975 spremenil tudi cenzus za pridobitev oz. izgubo pravice
do zdravstvenega varstva iz naslova delavskega zavarovanja
za družinske člane (zakonca, starše) zavarovancev, če se le-
ti ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo. Tako ima lahko zakonec
zavarovanca, ki se ukvarja s kmetijsko dejavnostjo največ
5.067,00 din katastrskega dohodka, za starše zavarovanca pa
znaša ta cenzus 950 din, da lahko pridobi pravico do zdrav-
stvenega varstva iz naslova delavskega zavarovanja.

Program nalog in ukrepov

(Nadaljevanje s 14. strani)

izključila dosedanje večkrat ne-
koordinirano nastopanje posa-
meznih služb;

d) ukinitve vseh tistih delovnih
mest, ki jih z novimi načini
obdelave EOP nadomešča.

Za pospešitev in izpeljavo teh
nalog je osnova natančno načrtan
program dela oddelkov in podro-
ben opis delovnih nalog na vseh
delovnih mestih.

Pri kadrovanju je nujno do-
sledno upoštevati določila druž-
benega dogovora o osnovah ka-
drovske politike (ustrezna iz-
obrazba, praksa in uspešnost za
ustrezno delovno mesto). Stalno
mora biti tudi prisotno dopolnil-
no izobraževanje starejših in
mlajših kadrov.

Dolžnost vsakega delavca je,
da svoje pridobljeno znanje pre-
naša na svoje sodelavce in dru-
ge delavce strokovnih služb.

Investicije v Hmežadu že dose-
gajo letno 80.000,00 din, zato je
nujno usposobiti investicijski od-
delek, da ekonomsko primerja in-
vesticije, daje nepristranske oce-
ne in da vodi izvajanje investicij
do končne vključitve v proizvod-
njo.

Kontrolno službo je potrebno
organizirati tako, da bo delovala
kot kompleksna služba podjetja,
ne pa kot kontrola posamezne
funkcije, s tem bo tudi njeno de-
lovanje nepristransko in učinko-
vitejše.

Uspešnost pomožnih služb
(strojepisnica) je potrebno pove-
čati z boljšo tehnično opremlje-
nostjo. Prav tako je nujno v tem
letu izvesti ustrezno obnovo tele-
fonske centrale, s tem bo bistve-
no povečana komunikativnost
vseh služb, obenem pa bodo
zmanjšani stroški vzdrževanja
obstoječe neustrezne centrale.

DISCIPLINA DELA IN DELOVNI ČAS

S točno opredelitvijo delovnih
nalog na eni strani, nasproti tem
pa z evidenco dela in evidenco
prisotnosti v vseh službah, bomo
dvignili tudi delovno disciplino.

Pri postavljanju delovnih na-
log je nujno upoštevati obseg
zbiranja informacij, nivo in u-
streznost službe. Ob predhodni
pravilni selekciji bo izključeno
nepotrebno prepletanje dela in

mnogokrat nepotrebna večja po-
raba delovnega časa za postav-
ljeno nalogo.

Razporeditev delovnega časa
mora biti takšna, da ustreza zna-
čaju dela, pri čemer je nujno u-
poštevati konice procesa za od-
pravljanje nadurnega dela.

Tudi razpored letnih dopustov
mora biti prilagojen času, ki ga
dopušča značaj dela.

Za čas sestankov je potrebno
določiti en dan v tednu, pri tem
pa morajo vodje sestankov upo-
števati vsa načela o pravilnem
vođenju.

Zaradi prostorske utesenjenosti
oz. organizacije dela je v istem
prostoru več zaposlenih. Pri
sprejemanju strank v pisarnah
so moteni pri delu ostali delavci.
Ta moment narekuje koriščenje
govornice v vseh primerih, ra-
zen kadar drugače narekuje sa-
ma narava razgovora.

Takoj po namestitvi in uredi-
tvi prostorov je nujno pri vходу
namestiti tablo z razporedom od-
delkov in zaposlenih. Službo in
zaposlene je nujno označiti tudi
na vratih pisarn.

Uvedba delovnega časa izdaja-
nja materiala v ekonomatu bo
omogočila večjo izkoriščenost de-
lovne časa ekonomata obenem
pa tudi odpravila nepotrebno iz-
gubo časa vseh koristnikov.

Čeprav vsi ostali materialni
stroški predstavljajo le 29,9 %
skupnih stroškov, moramo skr-
beti za racionalno uporabo zlasti
PTT storitev, energije, goriva in
ostalega pisarniškega materiala.
Strokovne službe se priključuje-
jo skupni akciji v tem letu, da
bodo prihranili 2 % materialnih
stroškov. DM

Zlati znak ZSS

Predsednik republiškega sveta
ZSS Janez Barborič je 19. maja
v klubu poslancev v Ljubljani
podelil 65 zaslužnim revolucio-
narjem in sindikalnim aktivi-
stom zlato odličje Zveze sindika-
tov Slovenije.

Med prejemniki tega visokega
priznanja za dolgoletno in nese-
bično sindikalno delo je tudi naš
dolgoletni sodelavec in sedaj že
upokojenec Franc Ivančič.

Čestitamo!

Čeden kup nasekanih drv. Je to ostanek mile zime ali zelo zgodnje
opozorilo na hudo prihodnjo?

Drago Kumer:

Moje spričevalo

Zgodilo se je predavnimi leti. Srečen in vesel sem pritekel domov in že na pragu zakričal:

— »Oče, mati, tu imata odlično izkaz!«

Odpirla sta drobno knjižico in brala: slovenski jezik — odlično, računstvo — odlično, zgodovina in zemljepis — odlično in tako naprej. Samo pri vedenju se je zataknilo. Pisalo je: prav dobro.

— »Hm,« je rekel oče. »Vse lepo in prav, tvoje vedenje pa mi ni všeč.«

Mati je imela solze v očeh, gledala me je, nekaj premišljevala, nato pa oprašala: »Kaj pa si storil takega?«

In moral sem se opravičevati, čeprav sta bila kriva oče in mati. Ali pa tudi ne. Hodila sta na dnino in služila kruh, jaz pa sem moral čuvati dom in živinico, paziti sem moral na sestrice in brata. V tistem času pa smo dobivali slabe ocene iz vedenja, če si neopravičeno ostajal doma; meni je učiteljica našla čez trideset zamud. Ko me je oprašala, zakaj me ni bilo v šolo, sem povsíl glavo in tiho priznal: »Delal sem...«

Vedno mi ni verjela. Dejala je: »Delala sta oče in mati.«

Se preden se je stroga učiteljica še bolj razjezila, sem boječe in kar sramežljivo povedal: »Na bajto, kokoši in kozo sem pazil. Pa na Kristino in Boltežarja...«

»No, že prav,« me je potolažila učiteljica, ko je videla, da imam solze v očeh. »Očetu in materi povej, da je zate šola prva stvar!«

Zdaj je oče orgel izkaz na mizo in zarobantil: »Povedati bi moral, da nismo bogataši, da imamo to leseno bajto in nekaj prgišč ilovice, ki nam ne daje zadosti kruha in da hodiva z mamo na dnino. Kruh je za vsakogar prva in najpomembnejša stvar!«

Torej na svetu je dvoje najpomembnejše: oče in mati morata hoditi na dnino in služiti košček osakdanjega kruha, jaz moram hoditi v šolo, poslušati učitelje in si z učenostjo polniti mojo vedno skuštrano glavo.

Mati je namignila očetu, naj bo že tiho. Mene je pogladila po laseh in rekla: »K botri v sosednjo vas skoči, ona ti bo že kaj dala.«

Nisem že bil peč tak smrkavec, da ne bi vedel, zakaj me nista oče in mati dvignila v naročje, me ljubkovala in hvalila moj uspeh v šoli. Nisem se razjokal, ker nisem dobil darila, svetel desetak, da bi z njim tekkel v trg, si nakupil čokolade, sladoleda in sladkih bonbonov. Jezilo pa me je, ko se je Grobelnikov Bojan že nekaj dni zapored hvalil, da mu bo oče kupil kolo, da bo Škobernetova Sonja dobila novo obleko, Orešnikov Jože pa pištolo na zamaške. In nihče izmed njih ni imel odličnega uspeha; Orešnikov Jožek je izdelal komaj z dobrim. S silo sem zadrževal solze, na vso moč sem stiskal pesti, iz drobnihi prsi pa mi je vrel tih upor: To je krivica!

Vzel sem spričevalo in tekkel v sosednjo vas. Tam sem imel botro. Kmetica je bila. Moža je pred leti zadela kap in zdaj je na gruntu kar sama gospodarila. Imela je tri ali štiri otroke. Odrasli so in šli po svetu. Botra pa se je sama ugonabljal z zemljo in živino. Naj je bil petek ali svetek, botro si našel na njivi, travniku, v hlevu. Nikdar pa ni bila slabe volje. Komaj so zjutraj zapeli petelini v kokošnjaku, že so se odpirla vrata, botra je stopila v rosnó jutro in kot slaveček dvignila glas.

Od Celja do Žalca je ravno polje, po njem se spreha eno zaver dekle...

Našel sem jo, ko je z ročno škropilnico škropila hmelj. Glasno sem pozdravil:

»Dober dan, botra. Izkaz sem prinesel pokazati!«

Bila je močna, visoka in debela, da se je v riži komaj obrnila. Imela pa je vedno dobrodušno nasmejan obraz. Šla je z rokavom čezenj in se nasmejala: »Kasi se pa odrezal?«

»Odlično!« sem se pohvalil in tudi meni so se usta kar sama razpotegnila. Tlesnila je z jezikom in rekla: »Arduš, potem si bil pa zares priden! Ja, kaj pa ti naj dam? Takale domov res ne morem. Čakaj, sem se že spomnila. V listinjačo zlezi in po gnezdihi poglej. Vsa jajca lahko pobešeš. Res, pobiči! V počitnicah se pa le oglasi. Boš kravam prelost nosil in prašičem boš kidal. Pridesh?«

»Pridem, botra!« so mi zažarele oči. »Hvala, botra. Adijo!«

»Adijo, Mihec, priden bodi! Pa doma jih pozdravi!« je zaklicala za mano. In ko sem bil že na drugem koncu hmeljišča, je mahala z debelo roko in naročala z preščenim glasom: »Mati naj pride, moke in masti ji bom dala. Da ne boš pozabil! Ti pa še pod šentjakobnico poglej. Mogoče je kaj na fleh!« Potem pa je nadaljevala delo.

Jaz sem tekkel na botrin dom. Res sem dobil nekaj šentjakobnic, ravnokar so se začele trebiti in so že padale na tla; to so bila prva najbolj zgodnja jabolka in zato tudi najslajša. Potem sem zlezl v listinjačo in stikal po gnezdihi. Nabral sem trideset jajc in še jih je ostalo. Skrbno sem pritegnil pas in jih zdeval za srajco, nato pa počasi krenil proti domu.

Malo pred domačo vasjo me je je obstopilo pet pobalinov. Dva sta bila mlajša, a trije večji in starejši od mene.

»Čigav si? Kaj ne znaš pozdraviti?« me je oprašal največji in videl sem, kako stiska pest.

»Kaj nosiš za srajco?« se je zarepenčil drugi in zamahnil z roko, da sem se komaj še pravi čas

upaknil, sicer bi mi vsa jajca podrobil.

»Nekaj je kradel!« se je obregnil tretji.

In ker nisem takoj odgovoril, me je največji kresnil po nosu.

»Na, da boš vedel!«

Zabolelo me je. Na zgornji ustnici sem začutil nekaj toplega. Vedel sem, da je to kri. Z desnico sem segel za srajco in zagnal jajca v obraz napadalca. Segel sem dvakrat, trikrat, še in še... Pobalini so se pobrali z jajčnimi rumenjaki na obrazih in hrbtih.

Domov sem prinesel dvajset jajc. Mati jih je zdevala v pehar, oče pa je nekam prikro dejal: »Lahko bi dala tudi kakšno kuro, zajca, petelina.«

Užaljeno sem pogledal očeta.

»Veš, botra me je povabila na počitnice. In bom tudi šel.«

»Kdo bo pa na drobiž pazil ha?« je rekel oče, segel v zibko po Boltežarja in mi ga potisnil v naročje.

»Nikamor ne hodi, takoj bo večerja.« je rekla mati in mi vzela brata. »V nedeljo popoldne pa greva k botri.«

Večerjali smo ocorta jajca. Vane smo pomakali kruh. Boltežar je segal po mojem izkazu, ki je ležal na mizi, pa ga je mati brenknila po roki in ga oštelala: »Ajsi, to je vendar Mihevo spričevalo!«

Po večerji sem zlezl na peč in zaspal kot ubit. Sanjal sem, kako mi je botra kupila novo obleko in lakaste šolne. Sanje so se čez kak mesec skoraj uresničile. Botra mi je kupila sandale in zelen klobuček ter vpricho vseh hudomušno zapela: »Si fantič zelenega Štajerja, bod' vedno korajžen, vesel...!«

Nagrajeni križankarji

Izmed številnih rešitev, ki smo jih prejeli, je bil žreb naklonjen naslednjim:

- 150 din prejme Ciril Pšaker, Parižlje 41a, Braslovce
 - 100 din prejme Ivica Terlav, F. Pohlina 4, Žalec
 - 70 din prejme Stana Buč, Trubarjeva 2, Celje
 - 50 din prejme Nandi Leban, Dolenja vas, Prebold
 - 50 din prejme Vera Sepec, Vrbje, Žalec
- Nagrade lahko dvignete pri glavni blagajni v Žalcu. Čestitamo!

Kukavica

Vse se vrača. Spomini in pomlad. Oboje prihaja, ko si daleč v stran. Naseli se ti v srce kot svež dah prvih trav, ki se rodiijo in unrejo. Zemlja. Ljubljena in tisočkrat preklela. Kdo bi znal bolje razbrati večno skrivnostno pesem tvoje bolečine in sreče. Kmet. Vsak dan piješ njegov znoj kot nenasičen potok, poigravaš se z njim kot veter z listom. Ti nisi njegov kruh ampak velika ljubezen. S teboj je povezan najlepši čas mojega življenja.

Imela sem staro mamo, ki ji nisem nikdar tako rekla, ker je bila moja mama. Žena z velikim srcem in odprtimi rokami. Ko sem bila majhna, si je oprtala koš in iz njega sem veselo kukala, ko sem glodala malico. To je bila njena pot na njivo.

Delala je od jutra do mraka.

Nikoli nisem razumela zakaj tako gara. Čutila ni ne srag ne sonca. Za tanko rezino, ki jo da mala kmetija.

Vsakokrat je tako rada poslušala kukavico. Vedno kadar je bila na travniku mi je rekla: »Le kako dolgo jo bom še slišala.« Molčala sem, se nasmejala in odgovorila: »Bodite no.« A v srcu me je stisnilo. Bila je bolna in slutila sem, da se njen oživiljenje mi je dejala: »Boš videla, drugo leto me ne bo več.« V jeseni je ugasnila.

Iz gozda pa kliče ku-ku-ku-ku. Tako rada bi se naslonila k njej, da bi mi kot nekoč povedala kako rada me ima. Toda pogovarjam se samo s cvetjem na njenem grobu, ki krije mojo najlepšo pomlad.

Milena Cencelj

Vremenski

PREGOVORI

Če junija sonce pripeka, vmes dežek pohleven rosi, ni treba se bati nam teka: obilo nam zemlja rodi.

Dež na Ladislava, poletje po vodi splava.

Hmeljar izdaja delavski svet kombinata »Hmezad« Žalec — Ureja uredniški odbor: Anton Gubenšek, dipl. kmet. inž. — predsednik, in člani: Jože Rojnik, kmet, Janja Košir, dipl. tehnolog Janez Luževič, diplomiran kmetijski inž. Bogdan Pugelj, dipl. kmet. inž., Vinko Strašek, pravnik, in Miljeva Kač, dipl. kmet. inž. — urednica strokovne priloge, Glavni in odgovorni urednik inž. Vili Vybihal. — Uredništvo je v podjetju »Hmezad« v Žalcu, Ulica žalskega tabora 1 — Glasilo izhaja enkrat na mesec v 5.000 izvodih. — Letna naročnina 36 din. — Tisk in kličej AERO, kemična, grafična in papirna industrija Celje. — Po mnenju Sekretariata za informacije pri Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije, št. 421-1/72 z dne 18. 2. 1974 je Hmeljar prost davka od prometa proizvodov.

Roka roko umije, denar pa obraz. Težko narediš korak naprej, če sедиš v fotelju! Slabo kolo spoznaš po tem, kako cvili. Cene so kot ljudje: bolj ko o njih govoriš, bolj rastejo. Če si zelo poslušen, ni zelo nujno, da si zelo pismen!